

Regionalplan

Region Oberlausitz-Niederschlesien

Zweite Gesamtfortschreibung

Vorentwurf

zur Beteiligung nach § 9 ROG sowie § 6 Abs. 1 SächsLPlG
gemäß dem Beschluss der Verbandsversammlung vom 16. Juni 2015

Regionaler Planungsverband Regionalny zwjazzk planowanja
Oberlausitz-Niederschlesien Hornja Łužica-Delnja Šleska

Impressum

Herausgeber: Regionaler Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien
 Löbauer Straße 63
 02625 Bautzen
Telefon 03591 / 67966 0
Telefax 03591 / 67966 69
E-Mail info@rpv-oberlausitz-niederschlesien.de
Internet www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de

Spis treści

I	Wizja zrównoważonego zagospodarowania i rozwoju regionu	3
II	Cele i zasady zagospodarowania przestrzennego	4
1	Regionalna struktura przestrzenna i osadnicza	5
1.1	Centralne miejscowości i związki	5
1.2	Gminy o funkcjach specjalnych	6
1.3	Centra zaopatrzenia i osadnictwa	7
1.4	Osie połączeń i rozwoju	7
2	Rozwój regionalny	8
2.1	Obszary o szczególnej potrzebie działania	8
2.2	Współpraca transgraniczna	8
3	Rozwój przestrzeni osiedleńczej i gospodarki	12
3.1	Osadnictwo	12
3.2	Działalność gospodarcza	12
3.3	Handel	13
3.4	Turystyka i wypoczynek	13
4	Rozwój komunikacji	15
4.1	Ruch drogowy i komunikacja rowerowa	15
4.2	Komunikacja szynowa i infrastruktura kolejowa	16
4.3	Publiczna komunikacja pasażerska	17
4.4	Komunikacja lotnicza	18
5	Rozwój wolnych przestrzeni	19
5.1	Rekultywacja i rozwój krajobrazu	19
5.1.1	Obszary krajobrazu wymagające rekultywacji	19
5.1.2	Obszary krajobrazu o szczególnych wymogach użytkowych	20
5.1.3	Ponowne zagospodarowanie obszarów wydobycia surowców	21
5.2	Ochrona krajobrazu kulturowego	22
5.3	Ochrona gatunków i biotopów, wielkopowierzchniowa sieć biotopów	22
5.4	Ochrona wód	23
5.4.1	Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych/zaopatrzenie w wodę	23
5.4.2	Prewencyjna ochrona przeciwpowodziowa	23
5.5	Ochrona terenów ważnych dla klimatu przestrzeni osadniczej	24
5.6	Regionalne ciągi zieleni i cezury zieleni	24
6	Użytkowanie wolnych przestrzeni	26
6.1	Rolnictwo i rybołówstwo	26
6.2	Leśnictwo	26
6.3	Zabezpieczenie surowców	26
6.4	Zaopatrzenie w energię i energie odnawialne	27
6.5	Obronność	27
	Regionalne cechy szczególne	
7	Serbołużycki teren osadniczy	28

Załączniki

W skład projektu wstępnego wchodzi następujące mapy:

Mapy ustalające

Mapa „Struktura przestrzenna“	1 : 400.000
Mapa „Wykorzystania obszarów“	1 : 100.000
Mapa „Pielęgnacja, sanacja i rozwój krajobrazu“	1 : 100.000

Mapy objaśniające

Mapa „Miejsca/miejscowości centralne i obszary ściśle związane“	1 : 400.000
Mapa „Struktura krajobrazu“	1 : 400.000
Mapa „Serbołużycki teren osadniczy“	1 : 400.000
Mapa „Energia wiatrowa-Obszary potencjalne“	1 : 100.000

Wizja zrównoważonego ładu przestrzennego i rozwoju regionu

Region planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk winien być kształtowany i dalej rozwijany, jako atrakcyjna i wieloraka przestrzeń życiowa, gospodarcza i kulturowa dla ludności zamieszkałej na zyskującym na znaczeniu niemiecko-polsko-czeskim trójstyku granic. W tym celu, przy uwzględnieniu istniejących i zmieniających się warunków ramowych, aktywowane i utrzymane winny być przyszłościowe potencjały poszczególnych miejsc (lokalizacji) w zakresie zrównoważonego gospodarczo i społecznie, a przy tym przyjaznego ekologicznie rozwoju.

Wymaga to intensyfikacji międzygminnych, regionalnych oraz ponadregionalnych i transgranicznych powiązań i kooperacji, aby móc reagować na wyzwania i szanse, wynikające z rozwoju demograficznego oraz położenia regionu planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk na trójstyku granic. Odczuwana w praktyce specyfika kulturowa współżycia Niemców i Łużyczan oraz wynikająca z tego dwujęzyczność regionu winna być wykorzystana, jako szczególna zaleta jego położenia w łączącej się Europie. Powinno to się przyczynić do wzmocnienia świadomości regionalnej oraz wzrostu percepcji regionu w Europie.

O sile regionu decyduje przede wszystkim rozwój gospodarczy. Na skutek globalizacji istnieją zwiększone wymagania względem jakości lokalizacji i konkurencyjności. Jako lokalizacja efektywna ekonomicznie, region Górne Łużyce-Dolny Śląsk musi brać ten aspekt pod uwagę.

W tym celu należy:

- nadal rozwijać siłę ekonomiczną i atrakcyjność lokalizacji przy wykorzystaniu istniejących kompetencji, powiązań (sieci) branżowych oraz definiujących strukturę gałęzi gospodarki; należy też wzmacniać regionalne obiegi gospodarcze,
- wspierać i rozszerzać zrównoważone wykorzystanie lokalnych surowców naturalnych, jako potencjału dla lokalizacji przyszłościowych gałęzi gospodarki,
- wykorzystać efekty oddziaływania regionu metropolitalnego „Niemcy Środkowe“ i przestrzeni przewidzianej do zagęszczenia – Drezna we wszystkich częściach regionu,
- zapewnić dostęp do kształcenia pomaturalnego w regionie i ukierunkować oferty edukacji, podwyższania kwalifikacji i doksztalcania do potrzeb miejscowych przedsiębiorstw,
- rozbudować szkoły wyższe oraz instytucje transferu technologii wraz z ich potencjałem szkoleniowo-badawczo-rozwojowym, tworząc w ten sposób gospodarce podstawę do rozwoju technologii przyszłościowych w regionie,
- kształtować i optymalizować przyszłościową infrastrukturę techniczną wraz z ponadregionalnymi sieciami komunikacyjnymi,
- przyczynić się do stabilizacji gospodarczej miejsc (miejscowości) centralnych w celu wzmocnienia funkcji zaopatrzeniowych w stosunku do terenów otaczających, zwiększając tym samym oddziaływanie na obszary wiejskie,
- utrzymać na obszarach wiejskich znaczenia rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa, jako najważniejszych elementów użytkowania gruntów i rozszerzyć ich zadania w zakresie wytwarzania surowców odnawialnych i pielęgnacji krajobrazu kulturowego,
- wzmocnić czynnik gospodarczy „turystyka” przy uwzględnieniu specyfiki regionalnej poprzez rozszerzenie i powiązanie ofert w obrębie tradycyjnych i rozwijających się terenów rekreacyjnych i pomiędzy nimi, jak również głównych akcentów turystyki miejskiej.

Uwzględnienie wymagań socjalnych ludności stanowi część zrównoważonego rozwoju przestrzennego. Rozwój demograficzny w regionie wymagała będzie optymalizacji ofert, przede wszystkim w zakresie infrastruktury społecznej, wliczając w to publiczną komunikację pasażerską. W tym celu niezbędne jest zapewnienie i dalsze rozwijanie dostosowanego do potrzeb i wieku dostępu do infrastruktury publicznej we wszystkich rejonach regionu, jak również doprowadzenie do niezbędnych adaptacji przy uwzględnieniu przyszłych szans rozwojowych.

W tym celu należy:

- zapewnić dostęp do ofert edukacyjnych i zdrowotnych na obszarach wiejskich poprzez utrzymanie i uelastycznienie standardów minimalnych w związku z przestrzennie zmienionymi (również w aspekcie transgranicznym) strefami oddziaływania i przy uwzględnieniu dostosowanych wiekowo i rodzinie ofert infrastrukturalnych,

- przy podstawowym zaopatrzeniu ludności w dobra i usługi intensywniej stosować nowe modele organizacyjne, jak alternatywne formy ofert (np. sklepy osiedlowe, ruchome punkty sprzedaży),
- należy umożliwić korzystanie z wyspecjalizowanych usług, zwłaszcza dla mniej mobilnych grup ludności, także przez zastosowanie nowocześniejszych technologii informatycznych i komunikacyjnych,
- na obszarach wiejskich wspierać nowe formy kooperacji między usługodawcami publicznymi i prywatnymi (np. biura obywatelskie) w celu zapewnienia bliskiego kontaktu i relacji z mieszkańcami,
- w przypadku publicznej komunikacji pasażerskiej, przede wszystkim na słabo zasiedlonych obszarach wiejskich bez dostępu do sieci kolejowej, budować i rozbudowywać elastyczne formy Obsługi, jako oferty uzupełniające,
- zachować, poprzez instytucje kulturalne, wielorakie, historyczne i kulturalne tradycje regionu oraz umożliwić w tym celu także nowe formy i oferty dla wszystkich grup wiekowych.

Wykorzystanie i kształtowanie krajobrazu kulturowego przyczynia się do stabilizacji obszarów wiejskich i podmiejskich i wspomaga identyfikację mieszkańców z regionem Górne Łużyce-Dolny Śląsk. Użytkowanie, pielęgnacja i sanacja wolnych przestrzeni dokonywana jest z uwzględnieniem ochrony i trwałego zabezpieczenia naturalnych podstaw życiowych oraz wymagań, wynikających ze zmiany klimatu.

W tym celu należy:

- zredukować dalsze wykorzystanie powierzchni przez struktury osadnicze i komunikacyjne przy uwzględnieniu rozwoju demograficznego i priorytetowego wykorzystania ugorów możliwych do rewitalizacji,
- skorzystać z opcji i alternatyw aktywnego dostosowania do spodziewanych zmian klimatycznych zarówno w formalnych działaniach planistycznych, jak też wspierania dzięki możliwościom nieformalnego rozwoju miejscowego i regionalnego oraz programom pomocowym,
- utrzymać ważne dla codziennego wypoczynku i turystyki wizerunki krajobrazu i miejscowości z ich elementami historyczno-kulturalnymi: specyfiką, różnorodnością i pięknem,
- doprowadzić do dalszej stopniowej rekultywacji szkód ekologicznych, które w znacznym stopniu naruszają dobra chronione: powietrze, glebę i wodę,
- przystosować region do ponoszenia większej odpowiedzialności za ochronę gatunków i biotopów oraz powiązanie przestrzeni życiowych poprzez zachowanie nieprzeznaczonych obszarów niezasiedlonych oraz zapewnienie funkcji kompensacji ekologicznej,
- postrzegać potencjały tkwiące w krajobrazach kulturowych oraz przestrzeniach naturalnych w kontekście transgranicznym i podtrzymywać, chronić i rozwijać je wspólnie z niemieckimi, polskimi i czeskimi regionami sąsiedzkimi,
- tworzyć i rozszerzać ofertę edukacji ekologicznej zgodnie z zasadą „Edukacja dla zrównoważonego rozwoju“, przekazując wiedzę o współzależnościach ekologicznych, uczyć oraz kształtować w społeczeństwie umiejętności postrzegania natury oraz wzmacniać kompetencje kształtowania ludzi.

II Cele i zasady zagospodarowania przestrzennego

1 Regionalna struktura przestrzenna i osadnicza

1.1 Centralne miejscowości i związki

Pojęcie: Miejsca (miejscowości) centralne są to gminy, które dysponują efektywnymi centrami zaopatrzenia i zasiedlania i które ze względu na liczbę mieszkańców oraz wielkość obszaru powiązań, swoje położenie, funkcję oraz wyposażenie tworzą punkty ciężkości życia gospodarczego, społecznego oraz kulturalnego w Kraju Związkowym Saksonia. Stosownie do pełnionej funkcji i zaklasyfikowania w lokalnym systemie policentrycznym przejmują one zadania gmin w swoim obszarze powiązań. Miejsce centralne utożsamiane jest z obszarem gminy.

Mapa: Przedstawione w krajowym planie rozwoju Saksonia 2013 centra nadrzędne i średniego stopnia zostały w celach informacyjnych przeniesione na mapę „Struktura przestrzenna“. Miejscowości centralne podstawowe zaznaczone są na mapie „Struktura przestrzenna“. Obszary przyległe przedstawiono na mapie „Punkty centralne i obszary przyległe“.

Wskazówka: Centrum nadrzędne – centralny zespół miast Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda oznaczony jest w krajowym planie rozwoju, jako centrum nadrzędne w dzieleniu funkcji (por. cel 1.3.6 LEP 2013). Jako centra pośrednie wyznaczono miasta: Kamenz, Löbau, Niesky, Radeberg, Weißwasser/O.L. oraz Zittau (por. cel 1.3.7 LEP 2013).

Z 1.1.1 **Miejscowości centralne wymagają rozwijania, jako punkty docelowe i punkty powiązań publicznej komunikacji pasażerskiej. Ponadregionalną obsługę komunikacyjną należy skoncentrować w obrębie centralno-lokalnych obszarów powiązań w centrach zaopatrzenia i osadnictwa.**

Centrum nadrzędne – nadrzędny zespół miast Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda

Proszę o wskazówki/sugestie:

Cele planowania regionalnego dotyczące centrum nadrzędnego – nadrzędnego zespołu miast Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda przejęte zostały głównie z pierwszej kompleksowej aktualizacji planu regionalnego Górne Łużyce-Dolny Śląsk.

Podmioty interesu publicznego, a zwłaszcza miasta centrum nadrzędnego – nadrzędnego zespołu miast ndes Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda prosi się o zajęcie stanowiska w sprawie konieczności niniejszych ustaleń oraz ewentualne przedstawienie zaktualizowanych stanowisk odnośnie postrzegania funkcji ponad centralnych w regionie planowania w aspekcie dzielenia funkcji.

Z 1.1.2 **Współpraca między miastami centrum nadrzędnego – nadrzędnego zespołu miast Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda w zakresie kultury, edukacji i zdrowia, turystyki i gospodarki winna być pogłębiona. Połączenia komunikacyjne i powiązania wzajemne ze stolicą kraju związkowego Dreznem, europejskim regionem metropolitalnym „Niemcy Środkowe“ oraz centrami nadrzędnymi sąsiednich krajów związkowych i państw winny być zapewnione i rozbudowane.**

Z 1.1.3 **Poprzez dalszą rozbudowę powiązań funkcjonalnych, miasto Bautzen winno przejąć funkcje uzupełniające dla przestrzeni przewidzianej do zagęszczenia – Drezna.**

Z 1.1.4 **Görlitz winno realizować specjalne, transgraniczne zadania administracyjne i zyskiwać na znaczeniu, jako miasto europejskie. Należy też dążyć do powstania w mieście placówek federalnych i europejskich.**

Z 1.1.5 **Hoyerswerda winna rozwijać się szczególnie stając się centrum Pojezierza Łużyckiego. W tym celu należy podnosić jakość mieszkalnictwa i spędzania czasu wolnego i zyskać na znaczeniu, jako miasto rekreacji i sportu masowego.**

Centra podstawowe

Pojęcie: Centra podstawowe są to miasta i gminy, które ze względu na położenie przestrzenne uzupełniają sieć miejscowości centralnych wyższej rangi oraz spełniają kryteria dla ustalenia zgodnie z celem 1.3.8 LEP 2013.

Związki centrów podstawowych są to związki dwóch lub więcej gmin, które ze względu na ich sąsiedzkie położenie lub bezpośrednie powiązanie strukturalne oraz przydzielone im funkcje w aspekcie wyposażenia miejscowości centralnych, wspólnie pełnią funkcję centrum podstawowego. We wzajemnym porozumieniu winny one uzgadniać swoje ważne w

aspekcie przestrzennym plany i działania, służące realizacji funkcji miejscowości centralnej, a zwłaszcza planowaniu kierunkowemu. Współpraca w zakresie podziału funkcji winna być uregulowana umową (por. cel 1.3.5 LEP 2013).

Z 1.1.6 Centrami podstawowymi są następujące miasta i gminy:

- **Bernsdorf**
- **Bernstadt a. d. Eigen**
- **Bischofswerda**
- **Ebersbach-Neugersdorf**
- **Związek Gmin Großdubrau-Malschwitz-Radibor**
- **Großröhrsdorf**
- **Großschönau**
- **Königsbrück**
- **Königswartha**
- **Pulsnitz**
- **Reichenbach/O.L.**
- **Rothenburg/O.L.**
- **Weißenberg**
- **Wittichenau**
- **(Związek Miast i Gmin „Oberland“ Neukirch/Lausitz-Schirgiswalde-Kirschau-Sohland a. d. Spree-Wilthen).**

Wskazówka: Ustanowienie związku o charakterze centrum podstawowego „Oberland“ następuje z zastrzeżeniem zawarcia umowy regulującej w myśl § 13 ust. 2 nr 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym (ROG) dotyczącego podziału funkcji w centrach podstawowych, do chwili przedłożenia projektu planu regionalnego wg § 6 ust. 2 saskońskiej ustawy o planowaniu regionalnym (SächsLPlG).

1.2 Gminy o funkcjach specjalnych

Pojęcie: Specjalna funkcja gminy jest to funkcja określająca gospodarczy i społeczny charakter gminy nie posiadającej statusu miejscowości centralnej i w swym przestrzenno-strukturalnym oddziaływaniu znacznie wykraczająca poza granice własnej gminy lub też stanowiąca w centrach podstawowych funkcję mocno wyróżnioną w stosunku do innych zadań centrum podstawowego.

Działania harmonizujące z zapewnieniem lub rozwinięciem szczególnej funkcji gminy są w miejscowości niecentralnej dopuszczalne poza ramami rozwoju własnego gminy zgodnie z celem 2.2.1.6 Krajowego Planu Rozwoju Saksonii 2013.

Mapa: Gminy o funkcji specjalnej wyznaczono na mapie „Struktura przestrzenna“ i określono ich funkcje. Gmina Weißkeißel wyznaczona w Krajowym Planie Rozwoju Saksonii 2003 jako gmina o funkcjach specjalnych „Obronność“ włączona została dla celów informacyjnych do mapy „Struktura przestrzenna“ (por. cel 1.4.1 LEP 2013).

Z 1.2.1 Gminy o funkcji specjalnej „Produkcja“ są to gminy Boxberg/O.L., Brettnig-Hauswalde, Elsterheide, Großpostwitz/O.L., Ottendorf-Okrilla, Spreetal i Wachau.

Z 1.2.2 Gminy o funkcji specjalnej „Turystyka“ są to miasta i gminy Bad Muskau, Jonsdorf, Oybin i Seiffhennersdorf.

Z 1.2.3 Gminy o funkcji specjalnej „Edukacja“ są to centra podstawowe Bischofswerda, Großröhrsdorf, Rothenburg/O.L. i Wilthen oraz miasta Herrnhut i Seiffhennersdorf.

Z 1.2.4 Gminą o funkcji specjalnej „Współpraca transgraniczna“ jest miasto Ostritz.

Z 1.2.5 Gminy o funkcji specjalnej „Zdrowie/kwestie socjalne“ są to gminy Arnsdorf i Großschweidnitz.

Z 1.2.6 Gminą o funkcji specjalnej „Kultura łączycka“ jest gmina Schleife.

1.3 Centra zaopatrzenia i osadnictwa

Pojęcie: Centrum zaopatrzenia i osadnictwa gminy jest to strefa związana z zabudowaną częścią miejscowości, która ze względu na istniejące już funkcje i odpowiednie możliwości rozwojowe, jej osiągalność (w przypadku miejscowości centralnych dla ludności na obszarze powiązanych) oraz połączenia komunikacyjne poprzez publiczną komunikację pasażerską stwarza przesłanki dla skoncentrowanego przestrzennie zaopatrzenia ludności (w przypadku miejscowości centralnych dla ludności na obszarze powiązanych) w akceptowalnej odległości od miejsc zamieszkania.

Z 1.3.1 Centra zaopatrzenia i osadnictwa miejscowości centralnych wyższej rangi są to miasta centralne nadcentrów i centrów pośrednich, wyznaczonych w celach 1.3.6 i 1.3.7 Krajowego Planu Rozwoju Saksonii 2013.

Z 1.3.2 Centra zaopatrzenia i osadnictwa centrów podstawowych są to miasta centralne wzgl. główne miejscowości gminy centrów podstawowych, wyznaczonych w celu 1.1.6 planu regionalnego Górne Łużyce-Dolny Śląsk. W drodze odstępstwa, dzielnice Ebersbach/Sa. i Neugersdorf stanowią centrum zaopatrzenia i osadnictwa centrum podstawowego Ebersbach-Neugersdorf, a dzielnice Kirschau i Schirgiswalde centrum zaopatrzenia i osadnictwa dmiasta Schirgiswalde-Kirschau, jako część związku o charakterze centrum podstawowego „Oberland“.

1.4 Osie połączeń i rozwoju

Pojęcie: Osie połączeń i rozwoju o znaczeniu regionalnym uzupełniają wyznaczoną w krajowym planie rozwoju sieć osi połączeń i rozwoju o znaczeniu ponadregionalnym. Obrazują one powiązania przestrzenne nadcentrów, centrów pośrednich i podstawowych dar. W przestrzeni przewidzianej do zagęszczenia spełniają one przede wszystkim funkcje porządkujące, podczas, gdy na obszarach wiejskich głównie funkcję uzbrojenia terenu.

Mapa: Osie połączeń i rozwoju o znaczeniu ponadregionalnym włączone zostały dla celów informacyjnych do mapy „Struktura przestrzenna” oraz uzupełnione o oś Löbau--Weißenberg. Osie połączeń i rozwoju o znaczeniu regionalnym wyznaczone są na mapie „Struktura przestrzenna“.

Z 1.4.1 Osie połączeń i rozwoju o znaczeniu regionalnym przebiegają osiowo z następującymi miejscowościami centralnymi:

- **Bautzen–Großdubrau–Weißwasser/O.L.–(Sorau (Żary)–Grünberg (Zielona Góra), Rzeczpospolita Polska),**
- **Bischofswerda–Neukirch/Lausitz–Sohland a. d. Spree–Ebersbach-Neugersdorf–Zittau,**
- **Görlitz–Rothenburg/O.L.–(Sorau (Żary), Rzeczpospolita Polska),**
- **(Großenhain)–Königsbrück–Kamenz–Bautzen–Schirgiswalde-Kirschau–Sohland a. d. Spree,**
- **Hoyerswerda–Weißwasser/O.L.,**
- **(Pirna)–Radeberg–Großröhrsdorf–Pulsnitz–Kamenz,**
- **(Sebnitz)–(Neustadt i. Sa.)–Bischofswerda–Kamenz–Bernsdorf–(Senftenberg),**
- **(Senftenberg)–Hoyerswerda–Niesky,**
- **Weißenberg–Löbau–Ebersbach-Neugersdorf–(Česka Lipa/Böhmisches Leipa, Republika Czeska).**

Z 1.4.2 Wzdłuż odcinków osi połączeń i rozwoju o znaczeniu ponadregionalnym (Drezno)–Bischofswerda i (Drezno)–Königsbrück oraz odcinka osi połączeń i rozwoju o znaczeniu regionalnym Radeberg–Kamenz winien nastąpić rozwój osadnictwa w pobliżu dworców i przystanków kolejowych lokalnej komunikacji kolejowej.

2 **Rozwój regionalny**

2.1 **Obszary o szczególnej potrzebie działania**

Tereny poeksploatacyjne górnictwa węgla brunatnego

Z 2.1.1 Aby przewyciężyć uwarunkowane strukturalnie i historycznie deficyty rozwojowe na terenach poeksploatacyjnych górnictwa węgla brunatnego należy dążyć do stworzenia zróżnicowanej struktury w zakresie struktury branż i przedsiębiorstw. W ramach uzgodnionego między jednostkami samorządu terytorialnego planowania kierunkowego należy tworzyć przestrzenne warunki powstawania przedsiębiorstw i usługodawców z branży turystycznej lub rekreacyjnej na Pojezierzu Łużyckim poprzez dostosowaną do zapotrzebowania ofertę, w szczególności w mieście Hoyerswerda i Görlitz oraz w wyznaczonych obszarach priorytetowych.

Z 2.1.2 Dzięki rekultywacji powierzchni należy stworzyć warunki przestrzenne dla dostosowanej do potrzeb rewitalizacji dawnych ośrodków wydobywania węgla brunatnego oraz elektrowni węgla brunatnego. Przy planowaniu rekultywacji należy przyjąć następujące rodzaje dalszego użytkowania:

Obszary przemysłowe i/lub produkcyjne:

- elektrownia Hagenwerder oraz
- elektrownia Boxberg.

Czas wolny i wypoczynek, turystyka:

- elektrownia przemysłowa / fabryka brykietów Knappenrode („Fabryka Energii Knappenrode“),
- kopalnia odkrywkowa Berzdorf.

Z 2.1.3 Niepotrzebne już obiekty komunikacyjne przemysłu węgla brunatnego, jak drogi zakładowe i koleje kopalniane należy w razie potrzeby bezzwłocznie przystosować do nowego wykorzystania komunikacyjnego w charakterze dróg lub szlaków turystycznych (rowerowych) wzgl. innego wykorzystania turystycznego. Potrzeby należy uzgodnić na szczeblu międzygminnym. W razie braku zapotrzebowania, obiekty te należy rozebrać i uwzględnić w kolejnych planach użytkowania w danej okolicy.

2.2 **Współpraca transgraniczna**

Z 2.2.1 W celu zapewnienia rozwoju terenów przygranicznych regionu Górne Łużyce-Dolny Śląsk należy we współpracy z właściwymi organami i podmiotami wykonawczymi Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej dążyć do tego, aby:

- transgraniczne osie połączeń i rozwoju o znaczeniu ponadregionalnym (Drezno)–Bautzen–Görlitz–(Breslau (Wrocław)), (Cottbus)–Hoyerswerda–Bautzen–Löbau–Zittau–(Liberec/Reichenberg) oraz (Cottbus)–Weißwasser/O.L.–Niesky–Görlitz–Zittau–(Liberec/Reichenberg) zostały rozbudowane, jako wydajne szlaki komunikacyjne,
- poprawić wydajność (przepustowość) odcinków kolejowych dla ruchu towarowego przez przejścia graniczne Horka–Kohlfurt (Węgliniec), Ebersbach/Sa.–Rumburk/Rumburg oraz Zittau–Hrádek nad Nisou/Grottau,
- doszło do ustanowienia lub przywrócenia transgranicznej, publicznej komunikacji pasażerskiej / komunikacji regionalnej, a zwłaszcza połączeń kolejowych (Drezno)–Görlitz–(Breslau (Wrocław)), Zittau–(Liberec/Reichenberg), Görlitz–(Hirschberg (Jelenia Góra)) oraz Ebersbach/Sa.–(Varnsdorf/Warnsdorf)–Großschönau–Zittau,
- poprawić połączenie komunikacyjne terenów turystycznych Karkonoszy, Gór Izerskich i Gór Łużyckich przez Zittau,

- **opracowania koncepcji dodatkowych połączeń drogowych między Wolnym Państwem Saksonią, a Republiką Czeską i Rzeczpospolitą Polską,**
- **transgranicznego uzgodnienia i rozbudowy turystycznej sieci dróg nad Nysą Łużycką, na Pogórzu Górnolużyckim i w Górach Żytawskich,**
- **następował dalszy rozwój związku miast Małego Trójkąta Bogatynia-Hradek nad Nisou-Zittau przy uwzględnieniu obszaru ściśle związanego centrum pośredniego Zittau,**
- **nadal rozwijać tematy: Kraina Domów Przysłupowych oraz Geopark „Łuk Mużakowa“ w ujęciu transgranicznym,**
- **uzgadniana i dalej rozwijana była transgraniczna ochrona przyrody i krajobrazu w dolinie Nysy Łużyckiej, na Pogórzu Górnolużyckim i w Górach Żytawskich,**
- **następowała uwarunkowana potrzebami rozbudowa linii zasilających dla celów międzynarodowej wymiany energetycznej z partnerami z Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czeskiej oraz**
- **unikac znaczących oddziaływań wyczerpywania wód podziemnych przez polską kopalnię węgla brunatnego Turów oraz znacznych obciążeń dla środowiska, spowodowanych na terytorium Saksonii przez emisje wywoływane przez elektrownię wzgl. kopalnię odkrywkową węgla brunatnego Turów.**

Wskazówka: Dalsze cele rozbudowy transgranicznych połączeń komunikacyjnych zawarto w rozdziale 9.

Uzasadnienie do punktu 2.2 Współpraca transgraniczna

ad. Z 2.2.1

Ponad połowa granicy regionu planowania Górne Łużyce-Dolny Śląsk stanowi jednocześnie granicę państwową z Rzeczpospolitą Polską (długość granicy 123 km) wzgl. Republiką Czeską (długość granicy 97 km). Ponadto powiaty ziemskie Bautzen i Görlitz są członkami Euroregionu Neißة-Nisa-Nysa. Tym samym zachodzi w regionie zwiększona potrzeba współpracy z organami polskimi i czeskimi oraz innymi instytucjami, która wykracza poza unormowane prawnie uzgodnienia i zasady uczestnictwa.

Przy konkretyzacji ustaleń rozdziałów 2.1.2 i 2.1.3 LEP, podane w celu elementy planowania/działania oraz projekty obrazują dające się przewidzieć główne akcenty współpracy transgranicznej w czasie obowiązywania planu regionalnego. Główne akcenty, wskazane już w LEP nie będą powtarzane (np. współpraca miast i gmin przygranicznych zgodnie z celem 2.1.3.5 LEP).

Wraz z takim wyznaczeniem głównych akcentów możliwe jest ustanowienie konkretnego odniesienia dla przedsięwzięć wymagających uzgodnień transgranicznych; wykorzystywane winno ono być również w przypadku programów pomocowych. Realizacja powiązana jest z licznymi warunkami brzegowymi, na które adresaci docelowi nie mają wpływu. Dlatego dokonuje się sformułowania „cel nakreślony“ (por. glosariusz pojęć specjalistycznych zagospodarowania przestrzennego, LEP 2013, str. 193).

Szczególny wymóg uzgodnień z partnerami polskimi i czeskimi zachodzi w przypadku dalszej rozbudowy transgranicznych osi połączeń i rozwoju, jaka musi nastąpić w ramach prognozowanych, narastających strumieni ruchu. Najpilniejsze wymagania objaśniono w rozdziale 4 planu regionalnego.

Plany komunikacji miejscowej związków komunikacyjnych (ZVON, VVO) zawierają liczne oferty dla transgranicznej publicznej komunikacji pasażerskiej w Republice Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej. W minionych latach zrealizowane zostały liczne projekty transgraniczne (np. Neißة:Go, Luise, Lubahn, Sniezka, INTER-REGIO-Rail, ELLA Regio). Ważna rolę odgrywała w tych projektach rozbudowa transgranicznej publicznej komunikacji pasażerskiej. Wyniki tych projektów udało się już częściowo zrealizować. W związku z tym, szczególnego znaczenia nabierze w przyszłości transgraniczne powiązanie niemieckich obszarów komunikacji miejscowej z takimi obszarami po stronie czeskiej i polskiej, obejmujące także poprawę powiązań komunikacyjnych obszarów turystycznych we wszystkich trzech krajach. W perspektywie należy stworzyć atrakcyjne turystycznie połączenie wschód-zachód (Karkonosze/Góry Żytawskie) między Niemcami, a Republiką Czeską z połączeniem z Polską. W kontekście połączeń osobowego szynowego ruchu lokalnego, z regionu nie można też wyłączać Worka Szlukuńskiego (Schluckenauer Zipfel). Uruchomienie w lipcu 2014 „Kolei Parku Narodowego“, jako kompleksowego połączenia szynowego między (Rumburg/Rumburk)–(Dolní Poustevna/Niedereinsiedel)–(Sebnitz)–(Bad Schandau)–(Schöna)–(Děčín/Tetschen-Bodenbach) tworzy potencjał dla atrakcyjnego przedłużenia połączenia np. do Ebersbach/Sa. wzgl. w kierunku Seiffhennersdorf–(Varnsdorf/ Warnsdorf)–Zittau. Przesłanki ku temu istnieją już od czasu, gdy w roku 2010 rozpoczęto eksploatację odcinka (Liberec/Reichenberg)–Zittau–Großschöna–Seiffhennersdorf–(Varnsdorf/Warnsdorf)/(Rybniště/Teichstatt). W aspekcie przedłużenia połączeń, oprócz innych wariantów w ramach projektu Związku Komunikacyjnego Górnej Łąby (VVO) realizowanego z krajem usteckim „ELLA Regio – transgraniczny osobowy szynowy ruch lokalny/publiczna komunikacja pasażerska“, zaproponowano także budowę nowego odcinka linii między (Rumburg/Rumburk), a Seiffhennersdorfem. Wyniki projektu ELLA Regio wymagają, zatem dalszego uzgodnienia między saksońskimi i czeskimi związkami komunikacyjnymi wzgl. innymi organami. W przypadku ewentualnego preferowania budowy nowego odcinka linii (patrz wyżej) warunki przestrzenne mogą być zabezpieczone również przy pomocy instrumentów zagospodarowania przestrzennego (wyznaczenie, jako trasy priorytetowej lub zastrzeżonej).

W związku z poprawą połączeń komunikacyjnych terenów turystycznych Karkonoszy, Gór Izerskich i Łużyckich przez miasto Zittau szczególne znaczenie ma tzw. „Droga Sudecka“. Droga Sudecka stanowi przy tym jednocześnie dolnośląski odcinek planowanej, międzynarodowej, turystycznej trasy samochodowej Via Montana, przebiegającej łańcuchem górskim Sudetów i Karpat. Droga Sudecka powinna być poprzez system wielu dróg łącznikowych połączona z odpowiednimi drogami po stronie niemieckiej. W wyniku tego na obszarze Sudetów winien powstać system dróg do użytku

turystycznego, ułatwiający turystom przejezdność całego łańcucha górskiego Sudetów. Realizacja tego przedsięwzięcia wymaga transgranicznej współpracy także w dziedzinie planowania przestrzennego. Droga taka, planowana na terytorium Polski, jako połączenie turystyczne, kończy się w miejscowości Kleinschönau (Sieniawka). Droga ta, kontynuowana od Zittau przez Rumburg/Rumburk do Sebnitz może przyczynić się do zwiększenia dostępu do Gór Żytawskich oraz Szwajcarii Saksońskiej, a tym samym do stworzenia sieci połączeń na tych obszarach, odznaczających się dużym potencjałem turystycznym. Zgodnie z zasadami der zagospodarowania przestrzennego kraju usteckiego (weszy w życie dnia 20.10.2011) przewiduje się rozbudowę połączeń drogowych, istotnych dla tych funkcji łącznikowych (np. delimitacja korytarza dla rozbudowy odcinków cząstkowych drogi „II/266 Seifhennersdorf–Rumburg/Rumburk–Schluckenau/Šluknov–Lobendau/Lobendava–Neustadt i. S.–Drezno“.) Ponadto, po całkowitym zrealizowaniu drogi B 178 (nowość) istnieje też możliwość korzystnego połączenia z autostradą federalną A 4. Z drugiej strony obszar turystyczny Karkonoszy osiągalny jest także za pośrednictwem autostrady A 4 (np. droga krajową 30 Zgorzelec–Lauban (Lubań)–Hirschberg (Jelenia Góra)). Wraz z ukończeniem budowy autostrady między przejściem granicznym Ludwigsdorf/Hennersdorf (Jędrzychowice), a Lichtenwalddau (Krzyżowa) pojawiły się dalsze możliwości poprawy także dla włączenia miasta Görlitz do trasy Via Montana.

Oprócz istniejących i planowanych do roku 2010 przejść granicznych, w celu poprawy ruchu transgranicznego oraz w celu powiązania z sobą sieci dróg opracowano koncepcję utworzenia kolejnych przejść drogowych. Cel ten polega na tym, aby przy uwzględnieniu istniejących struktur osadniczych oraz przejść historycznych mniej więcej, co 10 km utworzyć połączenie wykraczające poza obszar danego kraju. Podstawę ku temu stanowi „Koncepcja dodatkowych połączeń drogowych między Wolnym Państwem Saksonia, a Republiką Czeską“ z lutego 2004. Zgodnie z tą koncepcją, w perspektywie krótko lub średnioterminowej przewidywano otwarcie następujących przejść drogowych: Steinigtwolmsdorf–Lobendava–Severni/Lobendau, Oppach–Schluckenau/Šluknov–Fukov/Schluckenau, Ebersbach/Sa.-Bahnhofsstraße–Jiříkov/Georgswalde, Neugersdorf-Breitscheidstraße–Filipov/Philippendorf, Neugersdorf-Hauptstraße–Jiříkov/Georgswalde, Seifhennersdorf-Warnsdorfer Straße–Warnsdorf-Pohranicni kromache/Warnsdorf, Großschönau–Warnsdorf/Warnsdorf, Lückendorf–Petrovice/Petersdorf, Jonsdorf–Krompach/Krompach, Hartau–Hrádek nad Nisou/Grottau. Przewidywano zawarcie analogicznego porozumienia z Rzeczpospolitą Polską, przy czym dotychczas żadne wyniki nie są znane. Istnieje natomiast nieformalna koncepcja Euroregionu Neiße-Nisa-Nysa w sprawie „Przejść granicznych w Euroregionie Neiße-Nisa-Nysa“, obejmująca m.in. przejścia graniczne, jakie winny być zrealizowane między D/PL (wraz z przejściami do użytku turystycznego). W „Programie współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014–2020“ z dnia 24.04.2014 akcentuje się w tej sprawie, jak następuje: „Wyzwaniem jest likwidacja bariery komunikacyjnej, jaka jest rzeka graniczna: Przede wszystkim przez tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych między polską i niemiecką częścią obszaru wsparcia. Oznacza to jednak konieczność większych nakładów finansowych na ten cel oraz uzgodnień dwustronnych na szczeblu rządowym. Przedsięwzięcia, związane z budową lub modernizacją infrastruktury komunikacyjnej, cieszyły się dotychczas dużym zainteresowaniem wnioskodawców. W latach 2014–2020 potrzeba likwidacji tej bariery komunikacyjnej jest nadal duża.“ Jako istotną przesłankę dla budowy mostów granicznych wskazuje się w w/w programie poprawę jakości połączeń drogowych do przejść granicznych. Dopiero w ten sposób korzystanie z mostów granicznych przez ludność i podmioty gospodarcze może się zwiększyć.

Do celów (wyłącznie) turystycznych pozostaje obecnie w regionie dwadzieścia przejść z Republiką Czeską i osiem przejść z Rzeczpospolitą Polską. W celu otwarcia dalszych potencjałów turystycznych konieczna jest, uzgodniona między danymi partnerami, budowa nowych i rozbudowa istniejących przejść dla ruchu turystycznego. Przejścia te winny służyć przede wszystkim poprawie osiągalności obiektów turystycznie interesujących oraz możliwości dalszego poprowadzenia transgranicznych szlaków turystycznych. Jako wymagające rozbudowy przejścia między Niemcami, a Republiką Czeską wchodzi tu w grę w szczególności przejścia, wymienione w „Koncepcji dodatkowych połączeń drogowych między Wolnym Państwem Saksonia, a Republiką Czeską“ z lutego 2004, które przede wszystkim ze względu na zagadnienia związane z ochroną przyrody są, jako połączenia drogowe nieprzydatne. Koncepcja Euroregionu Neiße-Nisa-Nysa w sprawie „Przejść granicznych w Euroregionie Neiße-Nisa-Nysa“ zawiera też opinie na temat dalszego rozwoju przejść turystycznych przez Nysę Łużycką. Wszystkie, istniejące i planowane przejścia turystyczne, jak również kolejne propozycje przedstawiono na mapie „Czas wolny, wypoczynek i turystyka“.

Zgodnie z celem 2.1.3.5 LEP w gminach granicznych należy dążyć do tego, aby wypracowywane i realizowane były transgraniczne koncepcje rozwoju miast i wsi oraz nadal intensyfikowana była współpraca w dziedzinie zapewnienia potrzeb bytowych, ochrony środowiska, turystyki i infrastruktury technicznej. Opracowana dla obszaru trójstrony granic Regionalna Koncepcja Rozwoju i Działania (REK) „Mały trójkąt Bogatynia-Hradek nad Nisou-Zittau“ stanowi już od wielu lat podstawę roboczą dla praktykowanej współpracy trzech miast, a na celu ma rozwijanie warunków i możliwości transgranicznego związku miast, jako trwałego instrumentu organizacyjno-realizacyjnego stosunków współpracy na szczeblu komunalnym (gminnym). Opracowane na podstawie REK, istotne projekty kluczowe planowania regionalnego (np. wspólny plan rozwoju związku miast „Mały trójkąt Bogatynia-Hradek nad Nisou-Zittau“, trójstronny, transgraniczny związek obszaru gospodarczego, zrównoważone zarządzanie terenami osadniczymi/strategia urbanistyczna w związku miast „Mały trójkąt Bogatynia-Hradek nad Nisou-Zittau“) winny przyczynić się do dalszego rozwoju współpracy transgranicznej. W ten sposób wspólny plan rozwoju związku miast „Mały trójkąt Bogatynia-Hradek nad Nisou-Zittau“ zapewnia harmonijny rozwój infrastrukturalny i tworzy warunki dla specjalizacji miast w ramach ich długotrwałego rozwoju. Aby zwiększyć efektywność związku miast w zakresie rozwoju regionalnego, z punktu widzenia planowania regionalnego niezbędne jest dokonanie na dużej powierzchni rozszerzenia obszaru objętego projektem. Dlatego cele sformułowane za pomocą istniejących wyników koncepcji REK, oprócz uwzględnienia włączonej tym czasem w obszar miasta Zittau gminy Hirschfelde, winny obejmować także całość obszarów ściśle związanych centrum pośredniego – Zittau, zgodnie z mapą miejsc/miejscowości centralnych i obszarów ściśle związanych niniejszego planu regionalnego. Akurat w przypadku w/w projektów kluczowych nasuwa się po stronie saksońskiej uwzględnienie obszaru ściśle związanego miasta Zittau.

Kraina Domów Przystupowych jest cechą wywierającą piętno na krajobrazie kulturowym regionu Górne Łużyce-Dolny Śląsk, jak również na części powiatu ziemskiego Szwajcarii Saksońska, kraju usteckiego, kraju libereckiego i województwa dolnośląskiego. Utrzymanie i rozwój takiego krajobrazu kulturowego możliwe są tylko w ramach koncepcji w formule transgranicznej. Istotną podstawę dla tego stanowi „Trójstronna Regionalna Koncepcja Rozwoju i Działania (REK) Kraina

Domów Przystupowych Niemcy-Polska-Czechy“. Koncepcja REK została uchwalona w dniu 17 października 2007. Do istotnych w kontekście planowania regionalnego i dlatego szczególnie przez ten plan wspieranych, głównych akcentów zawartego w nim 10-punktowego programu należą: zachowanie tych domów zgodnie ze sztuką ochrony zabytków oraz pielęgnacja ich otoczenia, rozwój oferty turystycznej (marka turystyczna) oraz innowacyjne użytkowanie (zmienione użytkowanie) domów przystupowych. Tak ukierunkowane akcenty transgraniczne mogą przyczynić się do realizacji celów i założeń planu regionalnego dotyczących ochrony krajobrazu kulturowego, jak też do realizacji celów i założeń planu krajowego w zakresie turystyki i wypoczynku (Z 2.3.3.2, G 2.3.3.4, G 2.3.3.7) oraz rozwoju miast i wsi (G 2.2.2.2, G 2.2.2.5, Z 2.2.2.6).

Łuk Mużakowa jest najbardziej znaczącą, spiętrzoną moreną czołową na obszarze zlodowaceń północnoeuropejskich, rozciąg się on zarówno na terytorium Saksonii, jak i Brandenburgii i Polski. Wraz z rozwojem geoparku transgranicznego wykorzystane winny być przede wszystkim potencjały tego terenu w zakresie nauk o ziemi np. w zakresie wypoczynku codziennego, turystyki i edukacji ekologicznej. Geopark nie jest kategorią obszaru chronionego, ale dzięki sojemu dziedzictwu geologicznemu winien przede wszystkim służyć także miejscowemu i regionalnemu rozwojowi gospodarczemu oraz podkreśleniu znaczenia lokalnego krajobrazu.

Starania strony saksońskiej w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w zalewisku Nysy, w Górach Żytawskich i Pogórze Górnołużyckim nie mogą być w pełnym zakresie skuteczne, jeżeli nie są one czynione we współpracy ze stroną polską i czeską. W przypadku dużych obszarów wzdłuż Nysy Łużyckiej wprost nasuwa się transgranicznie uzgodniony sposób postępowania, już choćby z tego powodu, że teren po obu stronach granicy w dużym stopniu wchodzi w skład Europejskiego Systemu Obszarów Chronionych Natura 2000. Z parkiem przyrody Gór Żytawskich, który wchodzi w jego skład, jak park krajobrazowy „Góry Żytawskie“, związana jest również współpraca transgraniczna w zakresie ochrony krajobrazu i rozwoju turystyki z graniczącymi od południa gminami po stronie czeskiej. Na południu park przyrody „Góry Żytawskie“ graniczy z należącym do tego samego obszaru przyrodniczego, czeskim parkiem krajobrazowym „Pogórze Łużyckie“ („Lužické hory“). Powiązania transgraniczne ocenione są w planie pielęgnacji i rozwoju Gór Łużyckich 2011, jako jeszcze niewystarczające. Dlatego w planie tym, jako główny akcent tematycznych rozwoju regionalnego wskazuje się wspieranie współpracy, przede wszystkim z partnerami czeskiemi.

Oprócz wielkoprzestrzennej, międzynarodowej wymiany energii, ze względu na położenie regionu możliwe są różne warianty wymiany energii na małej przestrzeni. Zalicza się do nich w szczególności transgraniczne zaopatrzenie w energię w przypadku braku własnych możliwości. Na przykład, przy pomocy obecnych zdolności wytwórczych czeskiego dostawcy energii, firmy Severočeska energetika, a. S. (SČE), nie jest zapewnione niezawodne zaopatrzenie w energię Worka Szluknowskiego. W uzgodnieniu ze spółką ENSO Strom AG organom planowania regionalnego przekazano w roku 2006 propozycje odnośnie transgranicznej trasy 110 kV. Korytarz trasy wykazywany jest, jako trasa zastrzeżona dla linii wysokiego napięcia (por. też rozdział 6.4 w połączeniu z mapą „Wykorzystanie obszarów“). Dalsze potrzeby rozbudowy mogą pojawić się w przypadku istniejącej linii 110 kV Dittelsdorf–Türchau (Turoszów) oraz nowych połączeń między Görlitz–Zgorzelcem, a Zittau–Hrádek nad Nisou/Grottau. Według obecnego stanu wiedzy, nie zachodzi tu, jednak konieczność wyznaczenia porządku przestrzennego w znaczeniu trasy priorytetowej lub zastrzeżonej. Dlatego, posługując się celem 2.2.1, należy przede wszystkim wyjaśnić, że zgodna z potrzebami rozbudowa transgranicznego systemu zaopatrzenia w energię leży w interesie regionalnym i powinna ona być uzgodniona ponad granicami państw. Oprócz zaopatrzenia w energię, dotyczy to również zaopatrzenia w gaz ziemny, przesyłany za pośrednictwem sieci.

Według obecnego stanu wiedzy, w kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów koło Türchau (Turoszów) po stronie polskiej wydobycie węgla brunatnego prowadzone będzie jeszcze mniej więcej do roku 2040. Wskutek uwarunkowanego eksploatacją kopalni wyczerpywania wód podziemnych jej eksploatacja doprowadziła też do osiadania terenu na obszarze miasta Zittau. Oddziaływanie wyczerpywania wód podziemnych na obszar Niemiec zmniejszyły się przy tym już od końca lat 90-tych. Pochodzące z elektrowni lub kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów emisje prowadzą na terytorium Niemiec do obciążenia immisjami (zwłaszcza w dzielnicy Hirschfelde oraz Drausendorf miasta Zittau). Wraz z decyzją o warunkach przedsięwzięcia „Odtworzenie zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa PGE Elektrownia Turów A.G., poprzez budowę bloku energetycznego o mocy ok. 460 MW zamiast unieruchamianych bloków energetycznych nr 8, 9, 10” z dnia 18.10.2013 strona polska stwierdziła, że skutki budowy nowego bloku energetycznego przy jednoczesnym unieruchomieniu trzech starych bloków i modernizacji pozostałych sześciu doprowadzą w sumie do zmniejszenia emisji hałasu po stronie niemieckiej. Jeżeli stwierdzone zostanie, że immisje prowadzą do szkodliwych ingerencji w środowisko w rozumieniu § 3 federalnej ustawy o ochronie przed immisjami (BImSchG), należy w ramach współpracy między właściwymi ku temu organami, np. przez transgraniczny monitoring środowiska, podjąć badania nad zapobieganiem i ewentualnie określić niezbędne działania.

3 Rozwój przestrzeni osiedleńczej i gospodarki

3.1 Osadnictwo

Mapa: Na mapie „Wykorzystania obszarów” graficznie określony jest obszar ograniczenia osadnictwa dla portu lotniczego Drezno w rozumieniu celu 2.2.1.11 LEP, jako celu zagospodarowania przestrzennego.

Z 3.1.1 Niepotrzebne już tereny i budynki kolejowe na obszarach osadniczych winny być niezwłocznie zintegrowane z przestrzenią urbanistyczną lub włączone do terenów zielonych w danej miejscowości. Jeżeli udokumentowany jest brak zapotrzebowania na dalsze użytkowanie komunikacyjne lub produkcyjno-przemysłowe o szczególnych wymaganiach lokalizacyjnych, niepotrzebne już tereny kolejowe poza obszarami osadniczymi winny być zrehabilitowane.

G 3.1.2 W ramach gminnego (komunalnego) planowania kierunkowego oraz scalania gruntów należy w przypadku planowania i podejmowanych działań, graniczących w kierunku w dół rzeki z trasami przepływu i miejscami na stoku zgodnie z celem 5.1.1.2 planu regionalnego, uwzględnić zagrożenie spowodowane wtrąceniami erodującego gruntu oraz odpływem powierzchniowym.

Hałas lotniczy

Z 3.1.3 W rozumieniu celu 2.2.1.12, zdanie 2 LEP 2013, na obszarze ograniczeń osadnictwa dopuszcza się następujące wyjątki:

Wskazówka: Odpowiednie wyjątki mogą być ujęte w celu dopiero przy współpracy gminy Ottendorf-Okrilla wzgl. starostwa Bautzen. Przy uwzględnieniu założeń celu 2.2.1.12 LEP, te podmioty interesu publicznego proszą się o odpowiednie wsparcie. Zgodnie z uzasadnieniem do celu 2.2.1.12 LEP wyjątki możliwe są tylko wtedy, gdy podjęte są już zaawansowane działania planistyczne klub istnieje przyrzeczenie środków pomocowych. W przypadku terenów objętych prawem budowlanym wg § 34 kodeksu budowlanego zabudowa mieszkaniowa jest zasadniczo nadal możliwa także bez uregulowania wyjątkowego (por. uzasadnienie do celu 2.2.1.12 LEP, ostatnie zdanie).

3.2 Działalność gospodarcza

Lokalizacje profilaktyczne przemysł/działalność gospodarcza

Wskazówka: Zgodnie z celem 2.3.1.3 LEP 2013 podmioty planowania regionalnego winny wspierać zapewnienie terenów dla powstawania podmiotów przemysłowych i produkcyjnych o znaczeniu ponadregionalnym. W tym celu należy w planie regionalnym ustalić lokalizacje profilaktyczne dla przemysłu i działalności gospodarczej, jako główne obszary rozwoju osadnictwa. Regionalny Związek Planowanie Górne Łużyce-Dolny Śląsk zdecydował o rezygnacji z ustalania lokalizacji profilaktycznych dla wielko powierzchniowych zakładów produkcyjnych i przemysłowych o znaczeniu ponadregionalnym. Powody takiej decyzji podane są w uzasadnieniu

Działalność gospodarcza

Z 3.2.1 W regionie planowania stworzyć należy przestrzenne warunki lokalizacyjne dla powstawania placówek innowacyjnych przedsiębiorstw produkcyjnych i przemysłowych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jak też atrakcyjnych usług. W tym celu należy rozbudować infrastrukturę służącą działalności gospodarczej w miejscowościach centralnych, a zwłaszcza w miastach nadcentralnego związku miast oraz centrach pośrednich, jak też w gminach o funkcji specjalnej „Produkcja“.

G 3.2.2 Uwzględniający podział funkcji system połączeń z regionem Drezna wymaga rozbudowy. W tym celu w miejscowościach centralnych oraz w gminach o funkcji specjalnej „Produkcja“ wzdłuż przebiegających między Dreznem–Bischofswerda, Dreznem–Königsbrück, Dreznem–Bautzen oraz Radeberg–Kamenz osi połączeń i rozwoju o znaczeniu ponadregionalnym i

regionalnym, należy zgodnie z potrzebami utrzymywać powierzchni pod tworzenie przedsiębiorstw, zorientowanych na region Drezno.

G 3.2.3 Większe tereny przemysłowe i produkcyjne wzdłuż osi winny być włączone do sieci kolejowej.

3.3 Handel i usługi

Z 3.3.1 Śródmieścia i centra dzielnic miast centrum nadrzędnego – centralnego zespołu miast Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda oraz centrów pośrednich należy rozbudowywać stosownie do ich obszaru związanego miejscowości centralnych, jako lokalizacje handlu detalicznego i usług. Należy przy tym dążyć do utrzymania i ożywienia drobnego handlu detalicznego na obszarach wokół śródmieścia.

Z 3.3.2 W centrach podstawowych, wymienione w celu 2.3.2.2 LEP wielkopowierzchniowe podmioty handlu detalicznego, służące zapewnieniu zaopatrzenia konsumentów w dobra zapotrzebowania krótkookresowego, dopuszczalne są tylko w centrach zaopatrzenia i osadnictwa wyznaczonych w celu 1.3.2 planowania regionalnego.

3.4 Turystyka i wypoczynek

Mapa: Obszary priorytetowe i zastrzeżone wypoczynku wyznaczono na mapie „Wykorzystanie obszarów “. Wyszczególnienie obszarów priorytetowych i zastrzeżonych wypoczynku zamieszczono w dodatku do rozdziału 3.4. Na mapie (dołączonej dopiero w projekcie wg § 6 ust. 2 SächsLPlG) „Czas wolny, wypoczynek, turystyka“ przedstawiono zagadnienia związane z czasem, wolnym, wypoczynkiem i turystyką, o znaczeniu regionalnym. Obejmuje ona również przestrzenną konkretyzację terenów poeksploatacyjnych pozostałych po kopalniach węgla brunatnego zgodnie z nakazem działań zawartym w LEP cel 2.1.3.2, zdanie 3. Na mapie „Czas wolny, wypoczynek, turystyka “ przyjęto do wiadomości trasy turystyki konnej i rowerowej.

Wskazówka: Wyznaczone obszary priorytetowe i zastrzeżone wypoczynku nadają się z perspektywy planów regionalnych zasadniczo pod rozległe obiekty rekreacyjne i sportowe w rozumieniu LEP zasada 2.3.3.11 jak również do rozpoczęcia wykorzystania systemów rzecznych i ich części w celach rekreacyjno-sportowych w rozumieniu LEP zasada 2.3.3.12. Tereny te stanowią ponadto potencjalne, sprawdzono pod względem planowania przestrzennego lokalizacje dla tworzenia większych kompleksów domów i mieszkań na wakacje zgodnie z LEP zasada 2.3.3.6. W dalszych planach konieczne jest odpowiednio zweryfikowanie zdadności na potrzeby projektu. Zawarte w planach regionalnych ustalenia dotyczące wypoczynku krajobrazowego przedstawiono w rozdziale 5.2 Ochrona krajobrazu kulturowego.

W dalszych planach konieczne jest odpowiednio zweryfikowanie zdadności na potrzeby projektu. Zawarte w planach regionalnych ustalenia dotyczące wypoczynku krajobrazowego przedstawiono w rozdziale 4.2.

Wskazówka: Ustalenie obszarów priorytetowych i zastrzeżonych wypoczynku na Pojezierzu Łużyckim odnosi się do założeń koncepcyjnych w związku z wynikami aktualizacji przynależnej Regionalnej Koncepcji Rozwoju (REK). Raport końcowy dotyczący aktualizacji REK nie mógł być w niniejszym projekcie planu uwzględniony ze względów terminowych. Ważne podmioty interesu publicznego prosi się o wyrażenie stosownych opinii dla danej lokalizacji odnośnie potrzeby zmiany w dziedzinie turystyki i wypoczynku. Dotyczy to także przyszłych wymogów w zakresie użytkowania jeziora Berzdorfer See. Należy przy tym wyrazić przestrzennie skonkretyzowane opinie względem stateczności geotechnicznej i użyteczności ustalonych obszarów priorytetowych i zastrzeżonych.

Z 3.4.1 **Przestrzenna i merytoryczna konkretyzacja obszarów priorytetowych i zastrzeżonych wypoczynku na Pojezierzu Łużyckim (część saksońska) oraz nad jeziorem Berzdorfer See w ramach komunalnego planowania kierunkowego dopuszczalna jest po zatwierdzeniu geotechnicznych stref zamkniętych podmiot dokonujący rekultywacji wzgl. po uchyleniu ustalających zasad korzystania wydanych przez Saksoński Wyższy Urząd Górniczy. Ze względu na ich znaczenie dla rozwoju turystyki, wskazane obszary winny być priorytetowo i z dostosowaniem do potrzeb rekultywowane, w uzgodnieniu między podmiotami dokonującymi rekultywacji, a gminami.**

G 3.4.2 **Tereny poeksploatacyjne pozostałe po kopalniach węgla brunatnego należy rozwijać na potrzeby rekreacyjno-turystyczne w następujących kluczowych lokalizacjach**

- jezioro Geierswalder See/ jezioro Partwitzer See,
- jezioro Sabrodter See,

- jezioro Spreetaler See,
- jezioro Bärwalder See,
- jezioro Berzdorfer See und
- Łuk Mużakowa,

dokonując jednocześnie ich powiązań infrastrukturalnych. Poprzez kierowanie odwiedzających należy stworzyć warunki przestrzenne dla wypoczynku ekstensywnego.

G 3.4.3

Dla szerokiego spektrum wymagających pod względem jakościowym rodzajów korzystania z wód (sporty wodne i turystyka) na Pojezierzu Łużyckim, gminy, podmioty planowania specjalistycznego oraz przedsiębiorstwo dokonujące rekultywacji, winny stworzyć warunki przestrzenne dla

- rozwój infrastruktury ważnej dla turystyki wodnej ukierunkowany głównie na stworzenie połączeń żeglownych od jeziora Partwitzer See do jeziora Spreetaler See,
- poprawa jakości ofert w zakresie turystyki wodnej poprzez jej powiązanie z innymi ofertami turystycznymi i kulturalnymi.

Wskazówka: Podstawę dla zobrazowania tras rowerowych na mapie „Czas wolny, wypoczynek, turystyka “ stanowi z jednej strony koncepcja komunikacji rowerowej Wolnego Państwa Saksonii. Z drugiej zaś strony winny być ujęte kolejne trasy (drogi), wynikające z bieżącej koncepcji powiatów ziemskich: Bautzen i Görlitz i wykazujące znaczenie regionalne. Prosimy o wsparcie w ramach współdziałania. W poniższym udziale podmiotów i opinii publicznej wg § 6 ust. 2 SächsLPLG wird pod dyskusje poddaje się skonsolidowany stan ww. map objaśniających.

G 3.4.4

Istniejącą sieć tras turystycznych w regionie należy rozwijać tak, aby zagwarantowane było powiązanie z kluczowymi regionalnymi centrami rekreacyjnymi, a warunki dla transgranicznego ruchu turystycznego uległy poprawie.

G 3.4.5

Kolejka wąskotorowa Zittau–Oybin/Kurort Jonsdorf jak też kolejka leśna Muskau/Mużaków wymaga trwałego zachowania dla celów turystycznych.

4 Komunikacja

- Mapa: Ustalenia końcowe zawarte w LEP 2013 (obszary priorytetowe, budowa nowych dróg wg Z 3.2.5) przejęto do wiadomości na mapie „Wykorzystanie obszarów“ (RNK). Są to skonkretyzowane obszary zastrzeżone, ustalone, jako nakazy działania dla planowania regionalnego zgodnie z G 3.2.6 LEP 2013 poprzez ustalenia planu regionalnego w rozumieniu Z 3.2.7 LEP 2013, w przypadku odpowiedniego poziomu zaangażowania planistycznego, w innych przypadkach dokonuje się również przejścia do wiadomości. Na mapie „Wykorzystanie obszarów“ przedstawiono ponadto, ważne z regionalnego punktu widzenia, działania związane z budową i rozbudową dróg oraz odpowiednie ustalenia dla sieci szynowej. Dotyczy to działań związanych z budową nowych dróg: zmiana przebiegu drogi B 156 na odcinku Boxberg/O.L.–Weißwasser/O.L., obwodnica miejscowości Radeberg (objazd od południa) na odcinku S 95 do S 177 stary, jak też łączona rozbudowa i budowa Spreestraße 2. BA, jako części składowej połączenia zachód-wschód pomiędzy A 13 i Weißwasser/O.L. wzgl. granicą polską, jako pierwotne ustalenia planu regionalnego.
- Dodatek: Dodatek do rozdziału 9 zawiera listę dotyczącą stanu planów oraz integracji w planach regionalnych istotnych działań w zakresie budowy dróg łącznie z obwodnicami, działań w zakresie rozbudowy ulic, jak również stwierdzenia dotyczące stanu i rozwoju przejść granicznych.

4.1 Ruch drogowy i komunikacja rowerowa

- G 4.1.1 Sieć dróg w regionie należy tak rozbudować, aby zwłaszcza uzależniony od dróg ponadregionalny ruch podróżnych i ładunków na duże odległości z i do Europy Wschodniej i Południowej mógł być płynnie odprowadzany drogami ponadregionalnymi. W tym celu należy skierować wielkoprzestrzenne ciągi komunikacyjne na nowo budowane i rozbudowywane drogi, w sposób ekologiczny zamknąć luki w sieci komunikacyjnej oraz uwzględnić dalsze poprowadzenie dróg o znaczeniu regionalnym do krajów sąsiedzkich.**
- Z 4.1.2 W uzupełnieniu ustaleń zawartych w LEP Saksonii 2013, należy priorytetowo zrealizować następujące przedsięwzięcia, jako działania w zakresie budowy dróg mające znaczenie dla planowania regionalnego:**
- **Rozbudowa, a na niektórych odcinkach budowa nowego połączenia ponadregionalnego Wschód-Zachód (Lauchhammer)–A 13 (AS Ruhland)–B 96 Hoyerswerda/ A 13 (AS Großräschen)–B 156 OU Bluno–Schwarze Pumpe–K 9281 Spreestraße 2. Bauabschnitt–Neustadt/Spree–Weißwasser/O.L.–(A 18–Grünberg (Zielona Góra), (Republik Polen)) bzw. Neustadt/Spree–Boxberg/O.L.–Rietschen–B 115 Niesky–Görlitz/GÜG Ludwigsdorf–(A 15 Breslau (Wrocław), (Republik Polen)); należy w tym przypadku dążyć do tego, aby we współpracy z podmiotami planowania i zlecenia zadań w kraju związkowym Brandenburgii osiągnięty został adekwatny stan docelowy tamtejszych odcinków dróg;**
 - **Obwodnica m. Radeberg (drogowa obwodnica południowa, S 95 do S 177 stary).**
 - **Średnioterminowa zmiana przebiegu drogi B 156 między Weißwasser/O.L. i Boxberg/O.L. na ustalonej trasie zastrzeżonej winna być sprawdzona przez organa planowania specjalistycznego w związku z postępami wyrobiska odkrywkowego oraz użytkowaniem przestrzennym poligonu wojskowego Górne Łużyce.**
- Z 4.1.3 Istniejąca sieć dróg wymaga priorytetowej rozbudowy dróg federalnych oraz dróg krajowych wyszczególnionych w tabeli 4.1-1 (patrz uzasadnienie).**
- G 4.1.4 Połączenia drogowe o znaczeniu regionalnym oraz lokalnym wymagają w ramach funkcjonalnego uzupełnienia ponadregionalnej sieci drogowej oraz przy uwzględnieniu oddziaływania przemiany demograficznej rozbudowy i optymalizacji w następujących aspektach:**
- **poprawa jakości połączeń pomiędzy obszarami powiązań (obszary ściśle związane) oraz miejscowością centralną sprawującą funkcje podstawowe (zgodnie z mapą Miejscowości centralne oraz obszary ściśle związane)**
 - **połączenie pomiędzy sąsiadującymi centrami podstawowymi.**

- Z 4.1.5** Należy dążyć do budowy mostu drogowego poprzez Nysę Łużycką pod miejscowością Lodenau, Deschka oraz w Hirschfelde.
- G 4.1.6** O ile to konieczne, należy przejazdy kolejowe istniejące na poziomie szyn należy zastąpić skrzyżowaniami bezkolizyjnymi i odnowić istniejące budowle mostowe. Szlabany wzdłuż odcinków kolejowych Görlitz-Weißwasser/O.L.-(Cottbus), (Drezno)-Radeberg-Bautzen-Görlitz, Görlitz-Zittau, Horka-Hoyerswerda-(Ruhland), (Drezno)-Königsbrück oraz Zittau-Bischofswerda należy dostosować do bieżących wymogów technicznych.
- G 4.1.7** Na odcinkach dróg federalnych oraz krajowych i powiatowych o dużym natężeniu ruchu należy w przypadku odpowiedniego zapotrzebowania, zwłaszcza uzasadnionego przez miejscowości centralne lub w celu włączenia ich do sieci ścieżek rowerowych, priorytetowo budować równoległe do dróg ścieżki rowerowe, łącząc je ze ścieżkami rowerowymi w obrębie miejscowości.
- Z 4.1.8** W przypadku budowy nowych dróg i rozbudowywania ich odcinków zgodnie z celem 4.1.3, priorytetowe trasy budowy nowych dróg, przebiegających przez obszary priorytetowe zaopatrzenia w wodę należy wykonać tak, aby nie powodowały one większego naruszenia zasobów wody do picia.

4.2 Komunikacja szynowa i infrastruktura kolejowa

Mapa: Na mapie „Wykorzystanie obszarów” z planu LEP 2013 przejęto do wiadomości odcinki sieci ponadregionalnej i regionalnej. Ponadto, w planie tym po raz pierwszy wyznaczono obszary priorytetowe dla dalszego użytkowania komunikacyjnego tras kolejowych, wykazujących na podstawie zasady 3.4.2 LEP 2013 szczególne znaczenie regionalne oraz odpowiednio wysoko sklasyfikowanych. Wniosek o ułożenie torów kolei kopalnianej na terenie eksploatowanej kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Nochten złożony został wraz z ramowym planem eksploatacji kopalni dla korzystania z obszaru wybierania 2 i dlatego nie wymaga zabezpieczenia w aspekcie zagospodarowania przestrzennego.

- Z 4.2.1 Odcinki kolejowe sieci ponadregionalnej**
- (Drezno)-Radeberg-Bischofswerda-Bautzen-Löbau-Görlitz-(Breslau (Wrocław), Rzeczpospolita Polska)),
 - (Leipzig)-(Falkenberg)/(Drezno)-(Ruhland)-/(Berlin)-(Senftenberg)-Hoyerswerda-Niesky-Horka-Görlitz/(Kohlfurt (Węgliniec), Rzeczpospolita Polska) („Magistrala Dolnośląska“),
 - (Drezno)-Bischofswerda-Wilthen-Ebersbach-Neugersdorf-Zittau-Liberec/Reichenberg, Republika Czeska),
 - (Berlin)-(Cottbus)-Weißwasser/O.L.-Görlitz
- winny być tak rozbudowane i eksploatowane, aby pod względem predkości, wydajności i oferty komunikacyjnej uwzględnić wymagania regionalne i ponadregionalne ruchu pasażerskiego i towarowego. Cel ten winien być spełniony także w przypadku uwarunkowanego górnictwo-przemieszczenia odcinka kolejowego Cottbus-Görlitz na odcinku Weißkeißel-Rietschen. Rozbudowa winna ponadto stworzyć warunki dla włączenia regionu w krajowy oraz międzynarodowy ruch dalekobieżny pomiędzy Berlinem, Lipskiem, Dreznem lub Rzeczpospolitą Polską (Breslau (Wrocław), Kattowitz (Kattowice), Oppeln (Opole), Krakau (Kraków)) i Republiką Czeską (Liberec/Reichenberg) przy uwzględnieniu centrum nadrzędnego – centralnego zespołu miast Bautzen-Görlitz-Hoyerswerda.
- G 4.2.2** Regionalne połączenie kolejowe Görlitz-Zittau (Kolej Doliny Nysy) winno być rozwijane infrastrukturalnie w ten sposób, aby na przedłużeniu wymagającego rozbudowy odcinka ponadregionalnego (Berlin)-(Cottbus)-Weißwasser/O.L.-Görlitz (por. cel 4.2.1) umożliwiło atrakcyjne, wielkoprzestrzenne połączenie centrum pośredniego i węzła komunikacyjnego Zittau obszaru aglomeracji Liberec/Reichenberg (Republika Czeska).

- G 4.2.3** Na stacjach węzłowych Görlitz i Zittau stworzona wzgl. utrzymana winna być uzgodniona transgraniczna oferta komunikacji szynowej dla ruchu pasażerskiego, służąca wzajemnemu połączeniu sąsiadujących centrów obszarów wypoczynkowych.
- G 4.2.4** Połączenia pasażerskie z Görlitz, Zittau i Hoyerswerda do Cottbus, Drezna i Lipska winny otrzymać tam bezpośrednie połączenia z krajowym i międzynarodowym ruchem pasażerskim (np. IC/EC, ICE), tak, aby powstały atrakcyjne możliwości podróżowania so dla ruchu docelowego i źródłowego wschodniej Saksonii.
- Z 4.2.5** Odcinki sieci regionalnej Seiffhennersdorf–Varnsdorf/Warnsdorf (Republika Czeska)–Großschönau–Mittelherwigsdorf–Zittau (Kolej Rzeki Mandau) oraz Königsbrück–Ottendorf–Okrilla–(Drezno), ze względu na ich funkcję łączącą miejscowości centralne oraz znaczenie turystyczne, winny być utrzymane i w razie potrzeby rozbudowane.
- G 4.2.6** Nie używane w ruchu pasażerskim odcinki kolejowe Löbau–Ebersbach/Sa., Eibau–Seiffhennersdorf, Neukirch (Lausitz) West–granica z regionem planowania Oberes Elbtal/Osterzgebirge, Lodenau–Horka, (Hosena)–Bernsdorf–Kamenz, (Spremberg)–Spreewitz–Knappenrode i Knappenrode–Wartha–Caminau winny być nadal utrzymywane dla ruchu towarowego. W reakcji Löbau–Ebersbach/Sa.–(Rumburk/Rumburg–Česka Lipa/Böhmisch Leipa bzw. Děčín/Tetschen, Republika Czeska) należy stworzyć warunki budowlane dla wyraźnego przyspieszenia ruchu towarowego. Dalsza obsługa ruchu towarowego na odcinkach Löbau–Ebersbach/Sa.–granica D/CZ oraz (Hosena)–Bernsdorf–Kamenz winna podtrzymać możliwość korzystania z nich także w (transgranicznym) ruchu pasażerskim.

Wskazówka: Aż do łuku łączącego Spreewitz–Spreewitz Nord poniższy cel pokrywa już pod względem przestrzennym zasada 3.4.2 LEP 2013. Po sprawdzeniu poszczególnych elementów odcinków kolejowych, zabezpieczonych w planie regionalnym 2010 niżej wymienione zostały zrewaloryzowane w stosunku do LEP dla celów zagospodarowania przestrzennego. Miarodajne w tym zakresie są wymagania eksploatacyjne komunikacji kolejowej oraz znaczenie regionalne późniejszego użytkowania komunikacyjnego przede wszystkim, jako ścieżka rowerowa, o ile brak jest tutaj (jeszcze) tras alternatywnych. W dalszej procedurze planowania regionalnego uwzględnione winny być nowe wyniki badań z koncepcji ścieżek rowerowych i kompleksowej koncepcji komunikacyjnej powiatów ziemskich Bautzen i Görlitz, zawartych w zestawieniu. Prosi się o składanie informacji zwrotnych w ramach współudziału.

- Z 4.2.7** Na następujących odcinkach kolejowych należy dokonać zabezpieczenia trasy przez unikanie trwałego blokowania lub rozdrobnienia działek gruntowych:
- Arnsdorf–granica z regionem planowania Oberes Elbtal/Osterzgebirge–(Dürrröhrsdorf),
 - Bautzen–Wilthen,
 - Łuk łączący Spreewitz–Spreewitz Nord,
 - Großpostwitz/O.L.–Cunewalde.

4.3 Publiczna komunikacja pasażerska

- G 4.3.1** Przy uwzględnieniu efektywności ekonomicznej należy rozbudować w regionie atrakcyjna i zorientowana na potrzeby publiczną komunikację pasażerską, która poprawi dostępność miejscowości centralnych dla ludności ich obszarów związanych poprzez publiczną komunikację pasażerską, tworzenie linii, częstość obsługi oraz kombinację ruchu dojeżdżających do pracy, do szkół i ruchu liniowego zorientowana jest na miejscowości centralne oraz na gminy o funkcjach specjalnych „Edukacja“, „Zdrowie/kwestie socjalne“, „Turystyka“ wzgl. „produkcja“, łącząc główne lokalizacje o znaczeniu regionalnym w zakresie czasu wolnego, wypoczynku i turystyki.
- G 4.3.2** Na odcinkach szynowej, publicznej komunikacji pasażerskiej należy utrzymać istniejący zorientowany na podaż, atrakcyjny i dostosowany do potrzeb ruch cykliczny.
- G 4.3.3** Na wszystkich dworcach miejscowości centralnych oraz na dworcach Bischheim–Gersdorf, Mücka i Schmölln/O.L., kolejowa i drogowa, publiczna komunikacja pasażerska winna być

wewnętrznie zharmonizowana i dostosowana do połączeń. W Schirgiswalde należy wykonać nowy parking typu Parkuj i Jedź (Park+Ride). Istniejące obiekty winny być w razie potrzeby rozbudowane.

4.4 Komunikacja lotnicza

Mapa: Stan regionalnych i lokalnych lądowisk komunikacyjnych i specjalnych przejęto do wiadomości na mapie „Wykorzystanie obszarów”.

Wskazówka/sugestia dla uczestniczących podmiotów interesu publicznego:

Na podstawie aktualnych pozwoleń wg prawa lotniczego (np. dla lądowiska komunikacyjnego Rothenburg/Görlitz oraz zawartych w raportach pokontrolnych Saksońskiej Izby Obrachunkowej odnośnie poszczególnych lądowisk komunikacyjnych ocen w sprawie roli planowania przestrzennego (zwłaszcza planowania regionalnego) przy zabezpieczaniu lądowisk komunikacyjnych, jako części zapewnienia potrzeb bytowych pod dyskusję poddawane są ustalenia, podane w poniższych celach. Pod względem planowania regionalnego mniej ważne jest jednak sprawdzenie efektywności ekonomicznej lądowiska komunikacyjnego, ale raczej zabezpieczenie warunków przestrzennych dla przydzielonej funkcji i eksploatacji. Podmioty uczestniczące w pracach nad projektem planu prosi się o formułowanie odpowiednich wskazówek odnośnie funkcji ustalonych w celach od 4.4.1 do 4.4.3 (znaczenie).

- Z 4.4.1 W przypadku lądowisk komunikacyjnych Bautzen i Rothenburg/Görlitz należy utrzymać i nadal rozwijać warunki przestrzenne dla ich wykorzystania, jako lądowiska komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym dla ruchu podróżnych oraz ruchu biznesowego lub zakładowego.**
- Z 4.4.2 W przypadku lądowisk komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym Görlitz i Kamenz należy utrzymać warunki przestrzenne dla lotnictwa ogólnego i sportu lotniczego.**
- Z 4.4.3 W przypadku lądowisk specjalnych Klix, Brauna i Nardt należy utrzymać warunki przestrzenne sportu lotniczego.**

5 Rozwój wolnych przestrzeni

Wskazówka: Zgodnie z § 6 ust. 4 zdanie 2 SächsNatSchG plan regionalny obejmuje jednocześnie funkcję ramowego planu krajobrazowego. Treści ramowego planu krajobrazowego, wymagane i odpowiednie dla koordynowania wymagań przestrzennych, zabezpieczone są, jako cele i zasady zagospodarowania przestrzennego (§ 6 ust. 2 zdanie 1 SächsNatSchG). W innych przypadkach dołączane są one, jako załącznik do planu regionalnego (§ 6 ust. 2 zdanie 2 SächsNatSchG). Treści ramowego planu krajobrazowego dotyczące planowania specjalistycznego dołączane są do planu regionalnego w jego Persji projektowej zgodnie z § 6 ust. 2 SächsLPlG.

Wzorce rozwoju krajobrazu kulturowego wg celu 4.1.1.11 LEP zamieszczone są w dodatku 1 do rozdziału 5.2 Ochrona krajobrazu kulturowego.

5.1 Rekultywacja i rozwój krajobrazu

5.1.1 Obszary krajobrazu wymagające rekultywacji

Mapa: Na mapie „Pielęgnacja, sanacja i rozwój krajobrazu“ wyznaczone są obszary rolnicze wymagające podjęcia działań restrukturyzacyjnych, obszary o wysokim współczynniku erozji wody, główne akcenty restrukturyzacji lasów o znaczeniu regionalnym, odcinki rzek wymagające podjęcia działań rekultywacyjnych, akweny wody stojącej wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych, znaczące w skali regionalnej obszary rewitalizacji wód podziemnych oraz znaczące w skali regionalnej dawne lokalizacje, jako wymagające rekultywacji obszary krajobrazu w rozumieniu celu 4.1.1.6 LEP.

Z 5.1.1.1 Poprzez odpowiednie działania ochronne w zakresie gospodarki gruntami należy dążyć do zmniejszenia erozji eolicznej na „obszarach rolniczych wymagających podjęcia działań restrukturyzacyjnych“ oraz do wzbogacenia krajobrazu o elementy dzielące (porządkujące). Restrukturyzacja wyeksploatowanych krajobrazów rolniczych winna być prowadzona przy pomocy charakterystycznych dla danej lokalizacji zarośli lub żywoptotów w taki sposób, aby struktury te mogły się w perspektywie długoterminowej rozwinąć w obszary łącznikowe dla dominującej na dużym obszarze sieci biotopów. Na obszarach rolniczych wymagających podjęcia działań restrukturyzacyjnych opatrzonych na mapie aneksem „KUP“ należy dążyć do zakładania plantacji roślin szybko rosnących do produkcji drewna.

Z 5.1.1.2 Należy dążyć do tego, aby na wykorzystywanych rolniczo „obszarach o wysokim współczynniku erozji wody“ nastąpiło skuteczne zmniejszenie erozji poprzez zmianę użytkowania na użytkach zielonych, struktury żywoptotowe lub leśne oraz przez działania uzupełniające rolniczej ochrony gleby (np. konserwująca uprawa roli). W przypadku wszystkich rodzajach użytkowania na „obszarach o wysokim współczynniku erozji wody“, które mogą spowodować zwiększenie powierzchniowej i liniowej erozji gleby i spływu powierzchniowego (np. drogi komunikacyjne i zaopatrzeniowe i ich obrzeża, narciarstwo zjazdowe, intensywna gospodarka pastwiskowa), należy sięgnąć po odpowiednie działania zmniejszające erozję i odpływ.

Z 5.1.1.3 W przypadku głównych akcentów restrukturyzacji lasów o znaczeniu regionalnym należy dążyć do ukierunkowania na naturalne zbiorowiska leśne oraz, przy uwzględnieniu zmiany klimatu, do zrównoważenia proporcji między gatunkami drzew liściastych i iglastych oraz do wyższego, niż to ma miejsce obecnie, poziomu wymieszania gatunków drzew.

Wskazówka:

Ustalenia celu 5.1.1.4 w połączeniu z mapą „Pielęgnacja, rekultywacja i rozwój krajobrazu“ wykazują ścisłe odniesienie do inwentaryzacji w celu zaktualizowania planów gospodarowania wodami dla drugiego okresu gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy Łaby i Odry. W chwili opracowywania niniejszego projektu wstępnego brak jest aktualnych danych i raportów. Do końca roku 2015 należy sprawdzić i zaktualizować uchwalone w roku 2009 pierwsze plany gospodarowania wodami i programy działań zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) UE. Projekty planów gospodarowania wodami oraz raporty odnośnie środowiska i programy działań przedłożono na koniec roku 2014. Konsultacje społeczne przeprowadzono w dniach 22.12.2014–22.06.2015. W niniejszym projekcie wstępnym aktualizacji planu regionalnego będą na razie dalej stosowane ustalenia graficzne planu regionalnego 2010. Aktualizacja skonkretyzowanych przestrzennie ustaleń kartograficznych nastąpi wraz z kolejnym projektem planu regionalnego (przypuszczalnie w roku 2016). Kryteria odgraniczenia wymagających rekultywacji obszarów krajobrazu w planie regionalnym 2010 winny być w istocie nadal stosowane (patrz niżej).

W odniesieniu do aktualizacji celu 4.1.1.4 planu regionalnego 2010 dotyczącego wskazanych tam odcinków wód płynących, których rekultywację należy przeprowadzić w pierwszej kolejności, istnieje stanowisko, zajęte przez wyższy urząd gospodarki wodnej (Saksońskie Ministerstwo Środowiska i Rolnictwa – SMUL) z lipca 2014. Podkreśla się w nim, że „takie

wyznaczenie celów trafia w próżnię, przynajmniej dla dużej części wskazanych wód. Ze względu na istniejące i trwałe naruszenia realizacja jest w perspektywie długoterminowej niemożliwa. Oprócz ochrony przeciwpowodziowej, także inne zadania krajów związkowych, jak gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi stoją na przeszkodzie tak sformułowanym celom.“ Konkretne sprawdzenie poszczególnych, wymienionych w celu odcinków wód płynących jest dotychczas niemożliwe przy tak powszechnie zajmowanym stanowisku. Organa zajmujące się gospodarką wodną i ochroną przyrody proszą się o sformułowanie specjalistycznej oceny wykonalności dla każdego z podanych odcinków wód płynących.

Z 5.1.1.4 Skanalizowane, orurowane wzgl. obudowane w sposób daleki od naturalnego lub też wyposażone w budowle poprzeczne odcinki wód płynących, położone na obszarach priorytetowych ochrony gatunków i biotopów lub na „obszarach o wysokim współczynniku erozji wody“ wg celu 5.1.1.2 oraz odcinki

- Szprewy od Uhyst do północnej części Bärwalde (gmina Boxberg/O. L.),
- Schwarzer Schöps od Nieder Seifersdorf (gmina Waldhufen) do zapory Quitzdorf,
- Schwarzer Schöps od Reichwalde do Kringelsdorf (gmina Boxberg/O. L.),
- Małej Szprewy od Tiegling (gmina Lohsa) do Burghammer (gmina Spreetal),
- Struga,
- Czarnej Elstery od Hoyerswerda aż do granicy krajów związkowych Saksonia/Brandenburgia,
- Hoyerswerdaer Schwarzwasser,
- Pließnitz od Schönau-Berzdorf a. d. Eigen aż do ujścia do Nysy Łużyckiej

winny być rekultywowane w pierwszej kolejności, tzn. renaturyzowane i/lub należy uczynić je przepustowymi wzgl. w przypadku orurowania ponownie otworzyć.

Z 5.1.1.5 Zapory Bautzen i Quitzdorf należy zmodernizować pod względem jakości wody poprzez odpowiednie działania na całym dorzeczu.

Z 5.1.1.6 Należy przeciwdziałać dodatkowym zanieczyszczeniom cieplnym Szprewy na obszarze Boxberg/O.L. oraz obszarze Schwarze Pumpe.

Z 5.1.1.7 Na podstawie ocen zagrożenia należy priorytetowo na „obszarach ochrony wód gruntowych o znaczeniu regionalnym“ przeprowadzić odpowiednie działania rekultywacyjne, a ich wynik monitorować. Średnio- i długoterminowo oczekiwane jest osiągnięcie parametrów jakościowych wód gruntowych odpowiadających warunkom naturalnym.

Z 5.1.1.8 Priorytetowej rekultywacji wymagają w regionie następujące dawne skażenia:

- dawne skażenia, znajdujące się na obszarach priorytetowych lub zastrzeżonych zaopatrzenia w wodę,
- dawne skażenia, znajdujące się na obszarach priorytetowych prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej (obszar retencyjny lub prewencja przeciwpowodziowa),
- dawne skażenia, znajdujące się na obszarze ponownego wzrostu poziomu wód podziemnych wskutek zamknięcia kopalń odkrywkowych węgla brunatnego,
- dawne skażenia, które utrudniają dalsze prowadzenie lub nowe rozpoznanie złóż obszarów wybierania surowców podpowierzchniowych i węgla brunatnego, zwłaszcza w kopalniach odkrywkowych węgla brunatnego Nochten i Reichwalde,
- dawne skażenia pochodzenia wojskowego i związane z dawnym uzbrojeniem na terenach byłych poligonów Königsbrück (wraz z terenem koszar) i Nochten.

Z 5.1.1.9 Dawne skażenia o znaczeniu regionalnym

- elektrownia Boxberg powiat ziemski Görlitz
- elektrownia Hagenwerder powiat ziemski Görlitz

należy zrehabilitować i przywrócić ich użyteczność w kontekście późniejszego użytkowania, jako lokalizacje przemysłowe lub produkcyjne.

5.1.2 Obszary krajobrazu o szczególnych wymogach użytkowych

Mapa: W myśl celu 4.1.1.6 LEP, na mapie „Pielęgnacja, sanacja i rozwój krajobrazu“ wyznaczone są obszary o potencjalnie dużym zagrożeniu erozją wody, obszary o potencjalnie dużym zagrożeniu erozją eoliczną, obszary utrzymania i poprawy retencji

wodnej, obszary o uwarunkowanych klimatycznie naruszeniach bilansu wodnego, obszary wyczerpywania wód podziemnych kopalni odkrywkowej węgla brunatnego oraz zbliżone do naturalnych odcinki wód płynących, jako „Obszary krajobrazu o szczególnych wymogach użytkowych“ zgodnie z celem 4.1.1.6 LEP. Informacyjne przedstawiono składowiska kopalni odkrywkowej węgla brunatnego.

- Wskazówka: Obszary wyczerpywania wód podziemnych kopalni węgla brunatnego wyznaczono jako „obszary krajobrazu o szczególnych wymogach użytkowych“. Nie są z tym jednak związane wyłącznie szczególne wymogi użytkowe, lecz również zadania rekultywacyjne w rozumieniu rozdziału 5.1.1 planu regionalnego. Ponieważ szczególne wymogi użytkowe stoją jednak w relacji z wymagającymi rekultywacji obszarami krajobrazu dla całego obszaru wyczerpywania wód podziemnych, w rozdziale tym dokonano tu stosownych wyznażeń. Niezależnie od tego w rozdziale 5.1.1 zawarto stosowane sformułowania dotyczącego tego problemu.
- G 5.1.2.1** **Usuwanie warstwy gleby przez wodę i wiatr należy przeciwdziałać szczególnie na „obszarach o potencjalnie dużym zagrożeniu erozją“, podejmując stosowne działania zagospodarowujące lub kształtujące tak, by wieloletnia średnia polowego znoszenia gleby kształtowała się średnioterminowo poniżej 3 t/(ha x a). Poprzez zakładanie stref buforowych unikać należy nanoszenia materiału w wyniku erozji gleby oraz odpływu powierzchniowego z tych obszarów w wodach powierzchniowych oraz chronionych biotopach.**
- Z 5.1.2.2** **W wyznaczonych obszarach utrzymania i poprawy retencji wodnej wymagane jest utrzymanie oraz poprawa naturalnej zdolności przesiąkania wody oraz jej retencji. Odbywa się to poprzez**
- **zalesianie oraz dostosowane rolnicze i leśne wykorzystanie terenów,**
 - **daleko idące zachowanie powierzchni niezabudowanych poza dolinami rzecznyymi,**
 - **daleko idące otwarcie powierzchni nieużytków,**
 - **otwarcie i renaturyzację orurowanych odcinków wód płynących,**
 - **optymalizację zagospodarowania wód opadowych poprzez wsiąkanie oraz zdecentralizowaną retencję.**
- Z 5.1.2.3** **Konieczne jest sprawdzenie znaczenia istotnych przestrzennie zmian wykorzystania powierzchni w obrębie wyznaczonych obszarów utrzymania i poprawy retencji wodnej dla kształtowania odpływu. W przypadku znacznego pogorszenia naturalnej zdolności wsiąkania i retencji wody wymagane jest podjęcie stosownych działań kompensujących na odnośnych obszarach dorzeczy wód płynących.**
- Z 5.1.2.4** **We wszystkich planach i działaniach, a także w ramach zagospodarowania terenu na wyznaczonych obszarach wyczerpywania wód podziemnych kopalni węgla brunatnego konieczne jest uwzględnienie przestrzennego i czasowego oddziaływania wyczerpywania wód podziemnych oraz ich ponownego podniesienia.**
- Z 5.1.2.5** **W przypadku wyznaczonych obszarów z klimatycznie uwarunkowanymi naruszeniami bilansu wodnego należy w ramach planowania specjalistycznego sprawdzić i w razie przydatności zrealizować konkretne dla danej lokalizacji działania na rzecz zapewnienia i poprawy naturalnej retencji wodnej oraz zasilania wód podziemnych. W przypadku użytkowania wykorzystującego wodę (zwłaszcza pozyskiwania wody do picia, wydobywania surowców i rolnictwa) należy opracować koncepcje gospodarowania, w których uwzględnione będą spodziewany zmiany bilansu wodnego wskutek zmiany klimatu**
- 5.1.3 Ponowne zagospodarowanie obszarów wydobywania surowców
- Z 5.1.3.1** **Przy prowadzeniu działalności wydobywczej na obszarze cennych pod względem rolniczym gleb (wysoka/bardzo wysoka żyzność gleby zgodnie z mapami koncepcyjną ochrony gleb Saksonii) poprzez podjęcie stosownych działań rekultywacyjnych należy stworzyć warunki przestrzenne przywrócenia wykorzystania rolniczego przy zastosowaniu wysokiej klasy substratów gleby.**
- Z 5.1.3.2** **Na stosownych obszarach cząstkowych wyznaczonych na północ od Ottendorf-Okrilla obszarów priorytetowych oraz zastrzeżonych wydobywania surowców (żwir i piasek) należy po zakończeniu wydobywania stworzyć w ramach rekultywacji warunki przestrzenne dla wodnego wykorzystania rekreacyjnego.**

- Z 5.1.3.3** O ile z wydobyciem podpowierzchniowych surowców na wyznaczonych do tego obszarach priorytetowych i zastrzeżonych związane jest wykorzystanie terenów leśnych, w ramach rekultywacji dokonać należy ponownego zalesienia obszaru wydobycia. Jeśli uniemożliwia to powstająca powierzchnia wodna, wtedy konieczne jest podjęcie stosownych działań kompensujących w bezpośrednim sąsiedztwie przestrzennym terenów leśnych.
- Z 5.1.3.4** Na obszarze priorytetowym wydobycia surowców Ts 11 Wetro/Puschwitz należy stworzyć warunki przestrzenne dla wykorzystania pozostałych wyrobisk, jako rozszerzenia składowiska odpadów przemysłowych Wetro. Po związanym z tym wypełnieniu wyrobiska należy stworzyć warunki przestrzenne dla zalesienia.
- G 5.1.3.5** Po zakończeniu wydobycia w obrębie obszaru priorytetowego wydobycia surowców KS 1 Boxberg należy w ramach ponownego zagospodarowania stworzyć warunki przestrzenne dla dalszego użytkowania zgodnie z zasadami ochrony przyrody.

5.2 Ochrona krajobrazu kulturowego

Mapa: Obszary priorytetowe i zastrzeżone Ochrona krajobrazu kulturowego wyznaczono na mapie „Wykorzystanie obszarów”. Aleje oraz kształtujące krajobraz reliefy terenu (grzędy, kopuły i skaliste doliny), wyznaczone, jako obszary priorytetowe i zastrzeżone Ochrona krajobrazu kulturowego wyszczególniono w dodatku 2 do rozdziału 5.2.

- Z 5.2.1** Na obszarach priorytetowych Ochrona krajobrazu kulturowego należy zachować i rozwijać kształtujące wizerunek krajobrazu elementy i historii osadnictwa, jak też warunki przestrzenne dla wypoczynku krajobrazowego.
- G 5.2.2** Obszary zastrzeżone Ochrona krajobrazu kulturowego winny być zachowane i rozwijane dla ochrony otoczenia odciskających piętno elementów wizerunku krajobrazu i historii osadnictwa oraz dla wypoczynku krajobrazowego.
- Z 5.2.3** Jeżeli podczas realizacji celu 5.2.1 wzgl. zasady 5.2.2 dojdzie do rozwijania obszarów priorytetowych lub zastrzeżonych Ochrona krajobrazu kulturowego dla celów wypoczynku krajobrazowego, należy w jednej z form wypoczynku dokonać odpowiedniego otwarcia na poszukujących wypoczynku. Konieczne jest zapobieganie poważniejszym konfliktom, przede wszystkim na obszarach cząstkowych o cennej infrastrukturze naturalnej, zwłaszcza poprzez opracowanie koncepcji kierowania ruchu i odwiedzających.
- Z 5.2.4** Aleje, wyznaczone, jako obszar priorytetowy Ochrona krajobrazu kulturowego należy utrzymywać lub odtwarzać.
- Z 5.2.5** Kształtujące krajobraz reliefy terenu, wyznaczone, jako obszar priorytetowy Ochrona krajobrazu kulturowego należy zachować w jego wyglądzie i cechach charakterystycznych.

5.3 Ochrona gatunków i biotopów, wielkopowierzchniowa sieć biotopów

Pojęcie: Wielkopowierzchniowa sieć biotopów w rozumieniu niniejszego planu to funkcjonalnie spójna sieć przestrzeni niezasiadlonych o znaczeniu ekologicznym oraz kulturowo-krajobrazowym, chroniona przez obszary priorytetowe i zastrzeżone ochrony biotopów oraz ochrony gatunkowej, dalsze obszary priorytetowe i zastrzeżone służące ochronie określonych funkcji i typów wykorzystania w przestrzeni niezasiadlonej oraz zbliżone do naturalnych odcinki wód płynących, a także regionalne ciągi zieleni i cezury zieleni (zespół przestrzeni niezasiadlonych o znaczeniu ekologicznym). W wielkopowierzchniowej sieci biotopów zintegrowane są trasy wędrówek ptaków oraz nietoperzy o znaczeniu regionalnym oraz grunty rolne wymagające restrukturyzacji. Chroniona planem regionalnym wielkopowierzchniowa sieć biotopów składa się z powierzchni zasadniczych i łączących.

Mapa: Obszary priorytetowe i zastrzeżone ochrona gatunków i biotopów wyznaczono na mapie „Wykorzystanie obszarów”. Zbliżone do naturalnych odcinki rzek w rozumieniu LEP cel 4.1.1.3 przedstawiono na mapie „Pielęgnacja, rekultywacja i rozwój krajobrazu”. Wielkopowierzchniowa sieć biotopów przedstawiona będzie dopiero w projekcie wg § 6 ust. 2 SächsLPlG na mapie „Wielkopowierzchniowa sieć biotopów i regionalne ciągi zieleni” i, jako taka, oznaczona.

- Z 5.3.1** Obszary priorytetowe ochrona gatunków i biotopów, jak również zbliżone do naturalnych odcinki rzek łącznie z ich brzegami i dolinami wymagają zachowania i rozwoju, tak by mogły funkcjonować, jako powierzchnie zasadnicze wielkopowierzchniowych sieci biotopów.
- G 5.3.2** Obszary zastrzeżone ochrona gatunków i biotopów powinny być zachowane i rozwijane, wspólnie z włączonymi w wielkopowierzchniową sieć biotopów regionalnymi ciągami i cezurami zieleni, obszarami priorytetowymi i zastrzeżonymi służącymi ochronie istniejących lasów, terenami zalewowymi (obszary retencji) oraz gruntami rolnymi wymagającymi restrukturyzacji, tak by mogły funkcjonować, jako powierzchnie łączące w wielkopowierzchniowej sieci biotopów.
- G 5.3.3** Istniejąca sieć cennych biotopów wymaga zachowania i zagęszczenia. Dla zagwarantowania i uzupełnienia wielkopowierzchniowej sieci biotopów konieczne jest zachowanie lub przywrócenie w szczególności typowych dla danego krajobrazu zarośli wzdłuż dróg i zbiorników wodnych, zbliżonych do naturalnych wód płynących i stojących, niepodzielonych, zbliżonych do naturalnych obszarów leśnych, żywoptotów, zagajników i miedz, ekstensywnie wykorzystywanych użytków rolnych, łąk wilgotnych i podmokłych, łąk z rozproszonymi drzewami owocowymi i innych cennych z ekologicznego punktu widzenia przestrzeni życiowych.
- Z 5.3.4** Zintegrowane w wielkopowierzchniowej sieci biotopów trasy wędrówek ptaków i nietoperzy o znaczeniu regionalnym wymagają zachowania, jako elementy łączące przestrzenną i funkcjonalną sieć przestrzeni życiowych ważnych dla zwierząt latających.
- Z 5.3.5** Wyznaczone na obszarze Weißenberg, Hochkirch i Kittlitz i włączone do wielkopowierzchniowej sieci biotopów obszary priorytetowe Rolnictwo należy zachować w takiej postaci, aby były one zgodne z ich funkcją, jako powierzchnia zasadnicza lub łącząca sieci biotopów (obszary rolnicze wartościowe dla zwierząt latających).
- Z 5.3.6** Dla wyznaczonego w obrębie obszaru priorytetowego Obronność obszaru priorytetowego ochrona gatunków i biotopów należy w przypadku zadania wykorzystania wojskowego stworzyć przestrzenne warunki ochrony prawnej środowiska naturalnego. Do tego czasu wojskowe kwestie obronne mają charakter nadrzędny. Przy przestrzennej i merytorycznej konkretyzacji w ramach ochrony prawnej środowiska naturalnego uwzględnić należy konieczne wymogi osadnicze i infrastrukturalne.

5.4 Ochrona wód

Mapa: Obszary priorytetowe i zastrzeżone Zaopatrzenie w wodę oraz obszary priorytetowe i zastrzeżone Zapobiegawcza ochrona przeciwpowodziowa (obszar retencji lub prewencja przeciwpowodziowa), a także lokalizacje priorytetowe i zastrzeżone wchodzące w skład działań technicznej ochrony przeciwpowodziowej wyznaczono na mapie „Wykorzystanie obszarów“. Na mapie „Pielęgnacja, sanacja i rozwój krajobrazu“ „Tereny utrzymania i poprawy retencji wodnej“ i zbliżone do naturalnych odcinki wód płynących wyznaczone są, jako „Obszary krajobrazu o szczególnych wymogach użytkowych“ wg rozdziału 5.1.2, a wymagające rekultywacji odcinki wód płynących obszary rekultywacji wód podziemnych o znaczeniu regionalnym, jako „wymagające rekultywacji obszary krajobrazu“ wg rozdziału 5.1.1. Wyszczególnienie obszarów priorytetowych oraz zastrzeżonych Zaopatrzenie w wodę zamieszczono w dodatku do rozdziału 5.4.1.

Wskazówka: Zawarte w planie regionalnym 2010 określenie, jako obszary priorytetowe i zastrzeżone „Woda do picia“ ulega zmianie na podstawie celu 5.2.1 LEP 2013 na obszary priorytetowe i zastrzeżone „Zaopatrzenie w wodę“.

5.4.1 Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych/zaopatrzenie w wodę

Z 5.4.1.1 **Przy rozszerzeniu pozyskiwania wody w obrębie obszaru priorytetowego Zaopatrzenie w wodę Wt 13 Großdubrau poza granice obecnego wykorzystania konieczne jest wykluczenie znacznego pogorszenia znajdujących się pod wpływem wód podziemnych lokalizacji w rezerwacie biosfery „Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft“.**

5.4.2 Prewencyjna ochrona przeciwpowodziowa

Wskazówka/sugestia dla uczestniczących podmiotów interesu publicznego:

Nowe, kompleksowe obliczenia danych, zawartych w koncepcjach ochrony przeciwpowodziowej nie będą, zdaniem SMUL, zaprezentowane przed rokiem 2017. W poszczególnych przypadkach planowanie regionalne może jednak uwzględnić nowe wyniki badań specjalistycznych właściwych organów, jako podstawę dla ustaleń planowania regionalnego. W ramach procedury konsultacji społecznych w sprawie planu regionalnego prosi się organa specjalistyczne, o podawanie ewent. wskazówek odnośnie korekty do wyznaczonych obszarów priorytetowych i zastrzeżonych dla prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej i przekazywanie odpowiednich danych do Regionalnego Związku Planowania.

W ostatnich latach zwłaszcza gminy opracowały liczne koncepcje dla wód II kategorii. W przeciwieństwie do koncepcji ochrony przeciwpowodziowej dla wód I kategorii, koncepcje te nie są z reguły przedkładane Regionalnemu Związkowi Planowania. Prosi się gminy i właściwe organa gospodarki wodnej o poinformowanie, w ramach udziału, o lokalizacjach wynikających z tych koncepcji działań technicznej ochrony przeciwpowodziowej. Dotyczy to przede wszystkim potencjalnych lokalizacji przeciwpowodziowych zbiorników retencyjnych, których potrzebę wykonania i wykorzystywania dokumentuje dana koncepcja. Obiektem zainteresowania są ponadto planowane rozbiórki wałów. Do zajętych stanowisk należy dołączyć wyraziste prezentacje kartograficzne i wywody tekstowe do poszczególnych działań. W ramach rozpatrywania zagadnień planowania regionalnego podjęta będzie decyzja, czy chodzi o działanie przestrzennie ważne oraz, czy zostanie ono ujęte, jako ustalenie planu regionalnego.

- Z 5.4.2.1** „Obszary retencyjne”, wyznaczone jako obszary priorytetowe prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej należy zabezpieczyć w ich funkcji przestrzeni retencyjnych wzgl. odpływowych oraz chronić przed niezgodnym z ich funkcją wykorzystaniem. Wykorzystanie w ramach dalszego rozwoju osadniczego jest z reguły wykluczone, o ile nie jest to konieczne z przeważających przyczyn dobra ogółu. Jeśli nadrzędne dobro publiczne czyni wykorzystanie takie koniecznym, przed przystąpieniem do realizacji planów konieczne jest zapewnienie rekompensaty względem pojemności retencyjnej i/lub nie powodującego szkód odpływu powodziowego.
- Z 5.4.2.2** Na obszarach priorytetowych prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej („Prewencja przeciwpowodziowa“) dopuszcza się tylko planowanie kierunkowe, które przewiduje zabudowę, dostosowaną do zagrożenia powodziowego. Wrażliwe na powódź rodzaje użytkowania (użytkowanie z ryzykiem specjalnym) należy na takich obszarach zasadniczo wykluczyć.
- G 5.4.2.3** Obszary ryzyka, wyznaczone jako obszary zastrzeżone prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej („Prewencja przeciwpowodziowa“) na potencjalnych terenach zalewowych w przypadku ekstremalnych zdarzeń powodziowych należy chronić przed (dalszą) zabudową oraz innym wykorzystaniem połączonym z wysokim ryzykiem szkód. Środki pomocowe na remont istniejącej substancji budowlanej winny być dozwolone tylko wtedy, gdy planowanie obejmuje odpowiednie, budowlane działania prewencyjne.
- Z 5.4.2.4** Należy dążyć do tego, by rolnicze wykorzystanie na wyznaczonych obszarach priorytetowych („Obszar retencji“) dostosowane było do prawdopodobieństwa przepływu powodziowego oraz oczekiwanej prędkości przepływu.

5.5 Ochrona terenów ważnych dla klimatu przestrzeni osadniczej

- Pojęcie: Obszary o klimatycznym znaczeniu osadniczym obejmują obszary powstawania świeżego i chłodnego powietrza o znaczeniu regionalnym oraz obszary powstawania świeżego i chłodnego powietrza o klimatycznym znaczeniu osadniczym.
- Mapa: Obszary powstawania chłodnego powietrza o znaczeniu regionalnym stanowią integralną część regionalnych ciągów zieleni. Dla obszarów tych obowiązuje cel 5.6.1. Obszary powstawania świeżego powietrza o znaczeniu regionalnym zintegrowane są w obszarach priorytetowych i zastrzeżonych ochrony istniejących lasów. Obszary powstawania świeżego i chłodnego powietrza o klimatycznym znaczeniu osadniczym wyznaczono symbolicznie na mapie „Wykorzystanie obszarów“.

- Z 5.5.1** Zachować należy funkcjonalność wyznaczonych tras przemieszczania się świeżego i chłodnego powietrza.
- Z 5.5.2** Obszary o klimatycznym znaczeniu osadniczym wymagają określenia w ramach gminnego planowania kierunkowego i planowania krajobrazu.

5.6 Regionalne ciągi zieleni i cezury zieleni

Pojęcie: Regionalne ciągi zieleni to zlokalizowane w pobliżu jednostek osadniczych, spójne obszary przestrzeni niezabudowanej o różnych funkcjach ekologicznych lub zbliżonych do naturalnych możliwościach wypoczynku, które to obszary należy pozostawić wolnymi od zabudowy w rozumieniu zasiedlenia lub innego niezgodnego z funkcją wykorzystania (por. uzasadnienie do celu 5.6.1). Regionalne ciągi zieleni stanowią cele zagospodarowania przestrzennego.

Cezura zieleni jest niewielkim obszarem przestrzeni niezabudowanej służącym ochronie funkcji wypoczynkowych w pobliżu osiedli oraz zapobiegającym zrastaniu się położonych blisko siebie obszarów osadniczych, w szczególności w obrębie osi. Cezury zieleni są celami zagospodarowania przestrzennego.

Pojęcie: Regionalne ciągi zieleni wyznaczono na mapie „Wykorzystanie obszarów “. Uzasadnienie wyznaczenia poszczególnych regionalnych ciągów zieleni zawarto w projekcie planu regionalnego wg § 6 ust. 2 SächsLPlG na mapie „Ekologiczny system zespólny i regionalne ciągi zieleni“. Cezury zieleni wyznaczono symbolicznie na mapie „Wykorzystanie obszarów“.

Z 5.6.1 Regionalne ciągi zieleni należy pozostawić wolnymi od zabudowy w rozumienia zasiedlenia lub innego niezgodnego z ich funkcją wykorzystania. Wyjątek stanowią tu przedsięwzięcia z zakresu rolnictwa i leśnictwa oraz publicznej infrastruktury technicznej, związane z daną lokalizacją, uprzywilejowane pod względem budowlanym, które nie mogą być realizowane poza regionalnym ciągiem zieleni. Należy przy tym zapewnić funkcjonalność regionalnych ciągów zieleni.

Regionalne ciągi zieleni wymagają skonkretyzowania w ramach gminnego planowania kierunkowego. Należy przy tym połączyć regionalne ciągi zieleni stosownie do lokalnych warunków z wewnętrznymi strefami wolnymi od zabudowy w danej miejscowości.

Wyjątek stanowią tu przedsięwzięcia, których lokalizację w danym miejscu bezwzględnie narzucają plany fachowe. Należy przy tym zagwarantować funkcjonowanie regionalnych ciągów zieleni.

Z 5.6.2 Cezury zieleni należy pozostawić wolne od jakiejkolwiek zabudowy lub innego użytkowania, sprzecznego z ich funkcją.

6 Użytkowanie wolnych przestrzeni

6.1 Rolnictwo i rybołówstwo

Mapa: Obszary priorytetowe Rolnictwo wyznaczone są na mapie „Wykorzystanie obszarów“. „Obszary krajobrazu o szczególnych wymogach użytkowych“, które odnoszą się do rolnictwa, wyznaczone są na mapie „Pielęgnacja, sanacja i rozwój krajobrazu“.

G 6.1.1 Utrzymanie rolniczego wykorzystania powierzchni wymaga zachowania wystarczająco dużych, połączonych powierzchni gospodarczych i takiego ich ukształtowania w ramach scalania gruntów, by pod względem struktury powierzchni, ich podziału, zarośli i żywopłotów polnych spełniały krajobrazowe wymogi ekologiczne, ekonomiczne oraz estetyczne.

Z 6.1.2 Należy regionalnie wzmacniać i rozszerzać ekologiczną uprawę roli. Należy dążyć do tego, aby zwiększenie udziału powierzchni zagospodarowanych ekologicznie miało miejsce głównie na wyznaczonych „obszarach o szczególnych wymogach użytkowych“ (por. mapa „Pielęgnacja, rekultywacja i rozwój krajobrazu“) i obszarach priorytetowych Zaopatrzenie w wodę.

Z 6.1.3 Krainę stawów w regionie Górne Łużyce-Dolny Śląsk należy utrzymać dla rybołówstwa, jako część składową krajobrazu kulturowego. Gospodarka stawowa winna być prowadzona przy zachowaniu jej wysokich walorów ekologicznych.

Z 6.1.4 Na obszarach priorytetowych Rolnictwo, znajdujących się na obszarach priorytetowych Zaopatrzenie w wodę, użytkowanie rolnicze należy ukierunkować na wymaganiach ochrony wody do picia.

6.2 Leśnictwo

Mapa: Obszary priorytetowe i zastrzeżone Zalesianie, jak też ochrona istniejących lasów wyznaczone są na mapie „Wykorzystanie obszarów“. Obszary priorytetowe i zastrzeżone Zalesianie wyznaczone w obrębie planu wydobywania węgla brunatnego kopalni odkrywkowej Nochten (aktualizacja 2014) zostały z niego przejęte.

Z 6.2.1 Po dokonaniu zalesienia, na obszarach priorytetowych i zastrzeżonych Zalesianie należy zapewnić możliwość długoterminowego pełnienia przez lasy jego funkcji ekologicznych.

Z 6.2.2 Należy dążyć do tego, aby rozwijane były zróżnicowane i bogate w gatunki obrzeża lasów o wystarczającej szerokości i wielorakiej strukturze.

6.3 Zabezpieczenie surowców

Mapa: Obszary priorytetowe dla wydobywania węgla brunatnego, obszary priorytetowe dla wydobywania surowców, obszary priorytetowe dla długoterminowego zabezpieczenia złoża surowców i obszary zastrzeżone dla wydobywania surowców wyznaczone są na mapie „Wykorzystanie obszarów“. Obszary priorytetowe dla wydobywania węgla brunatnego Nochten i Reichwalde oraz Welzow-Süd przejęte z obowiązujących planów wydobywania węgla brunatnego Nochten, Reichwalde i Welzow-Süd. Odpowiedni wykaz terenów zawarty jest w dodatku do rozdziału 6.3.

Z 6.3.1 Pozyskiwanie surowców oraz przywrócenie użyteczności na obszarach priorytetowych dla wydobywania surowców KS 20 Neundorf oraz KS 42 Oberoderwitz należy zaplanować tak, aby wykluczyć zagrożenie dla retencji podziemnej na obszarach priorytetowych Wt 29 Bernstadt a. d. Eigen oraz Wt 31 Oderwitz-Nord.

Z 6.3.2 Pozyskiwanie surowców na obszarze priorytetowym wydobywania surowców Kao 1 Caminau należy zaplanować tak, aby stopień negatywnego oddziaływania lokalizacji wpływających na wody podziemne na obrzeżach rezerwatu biosfery „Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft“ nie stał na przeszkodzie celom ochrony.

- Z 6.3.3** **Pozyskiwanie surowców i przywrócenie użyteczności na obszarach priorytetowych dla wydobycia surowców KS 7 Würschnitz oraz KS 33 pole Radeburg (część wschodnia) należy zaplanować tak, aby wykluczyć zagrożenie dla zasobów wody do picia na obszarze ochrony wód „System zbiorników Radeburg (wodociąg Rödern)“.**

6.4 **Zaopatrzenie w energię i energie odnawialne**

Mapa: W niniejszym projekcie wstępnym graficznie wyznaczono obszary priorytetowe i przydatne do wykorzystywania energii wiatru, zawarte już w planie regionalnym 2010, o ile brak jest nowych wyników badań, usprawiedliwiających ich skreślenie. W niniejszym projekcie wstępnym nie wyznaczono, natomiast obszarów wykraczających poza nie. Zasięg terytorialny poszukiwań dla późniejszego wyznaczania obszarów priorytetowych i przydatnych do wykorzystywania energii wiatru przedstawiony jest na mapie „Energia wiatrowa- obszary potencjalne“.

Lokalizacja priorytetowa Elektrownia na węgiel brunatny oraz działalność gospodarcza związana z elektrownią, jak również trasa zastrzeżona dla linii 110 kV wyznaczono na mapie „Wykorzystanie obszarów“. Obszary wydobycia węgla brunatnego Nochten, Reichwalde i Welzow-Süd (część saksońska) zostały przejęte z odnośnych planów wydobycia węgla brunatnego.

Wskazówki: Opinie tekstowe dotyczące zabezpieczenia znaczących w skali kraju związkowego złoża węgla brunatnego (LEP cel 4.2.3.1) zamieszczono w uzasadnieniu do rozdziału 6 Zabezpieczenie surowców. Ponadto należy zapoznać się z ustaleniami, zawartymi w planach wydobycia węgla brunatnego dla kopalń odkrywkowych Nochten, Reichwalde i Welzow-Süd (część saksońska).

Zastosowane „twarde“ i „miękkie“ strefy tabu wyszczególnione i uzasadnione są w dodatku do rozdziału I 6.4.

Wskazówki/sugestie dla uczestniczących podmiotów interesu publicznego:

Jak zaznaczono w powyższej informacji o mapach, w niniejszym projekcie planu nie są wyznaczone obszary priorytetowe i przydatne do wykorzystywania energii wiatru (zwane dalej VRG/EG), wykraczające poza obszary, wyznaczone w planie regionalnym 2010. Kartograficznie przedstawiony jest zasięg terytorialny poszukiwań dla nowych/podlegających rozszerzeniu VRG/EG. Mapa ta zawiera zasięg terytorialny poszukiwań (obszary potencjalne), pozostały po odjęciu twardych i miękkich stref tabu wg dodatku 2 do rozdziału 6.4. Dopiero w następnym projekcie planu nastąpi wyznaczenie obszarów pod względem zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu stanowisk zajętych przez pomioty interesu publicznego oraz pozostającego jeszcze do wykonania badania poszczególnych przypadków oraz wyboru planistycznego. Biorące udział w projekcie planu podmioty interesu publicznego proszą się o wypracowanie konkretnych dla danego obszaru i odnoszących się do danej branży stanowisk, odpowiednich dla badania poszczególnych przypadków w aspekcie planowania regionalnego, a dotyczących odnośnych obszarów potencjalnych, przedstawionych na mapie „Energia wiatru, obszary potencjalne“.

- Z 6.4.1** **Poza wykazanymi obszarami priorytetowymi i przydatnymi (VRG/EG) do wykorzystywania energii wiatru, wnoszenie przestrzennie znaczących elektrowni wiatrowych, jak też obrazowanie/wyznaczanie przewidzianych dla nich obszarów pod względem planowania kierunkowego jest wykluczone.**

- Z 6.4.2** **Budowa nowych elektrowni wiatrowych wzgl. modernizacja już istniejących (wymiana turbin na nowsze) w obrębie wyznaczonych (już w planie regionalnym 2010) VRG/EG do wykorzystywania energii wiatru, których odległość od osiedli zamkniętych wzgl. terenów zabudowy mieszkalnej lub mieszanej wynosi mniej, niż 1.000 m, dopuszczalna jest tylko wtedy, gdy odległość od najbliższej położonej zabudowy mieszkalnej wynosi przynajmniej pięciokrotność całkowitej wysokości danej elektrowni wiatrowej (5H).**

- Z 6.4.3** **Budowa nowych wzgl. modernizacja już istniejących elektrowni na obszarze priorytetowym i przydatnym EW 22 kopalnia odkrywkowa Spreetal dopuszczalna jest dopiero po anulowaniu geotechnicznego obszaru zamkniętego, pozostającego pod nadzorem górniczym.**

6.5 **Obronność**

Mapa: Położona poza obszarem planu aktualizacji planu wydobycia węgla brunatnego Nochten część obszaru priorytetowego Obronność Ve 1 wyznaczona jest na mapie „Wykorzystanie obszarów“. Położona na obszarze obowiązywania aktualizacji planu wydobycia węgla brunatnego Nochten część obszaru priorytetowego (określana tam, jako obszar priorytetowy Vo „Obszar zastępczy Bundeswey“) została przejęta do wiadomości ze wspomnianego planu wydobycia węgla brunatnego.

Regionalne cechy szczególne

7 Serbołużycki teren osadniczy

Mapa: Wchodzące w skład terenu osadniczego regionu Górne Łużyce-Górny Śląsk gminy i ich części przedstawiono na mapie „Łużycki teren osadniczy“.

Wskazówka: Gmina Schleife została wyznaczona na mapie „Struktura przestrzeni“ w połączeniu z celem 1.2.6, jako gmina o funkcji specjalnej „Kultura łużycka“.

Wykaz nazw gmin i części gmin łużyckiego terenu osadniczego regionu zamieszczono w dodatku do rozdziału 7.

Z 7.1 W przypadku istotnych przestrzennych planów i przedsięwzięć w obrębie łużyckiego terenu osadniczego konieczne jest uwzględnienie historycznej i kulturowej specyfiki tego terenu i jego mieszkańców.

Z 7.2 Na obszarze łużyckiego terenu osadniczego realizować i wspierać należy działania służące ochronie i zachowaniu języka łużyckiego oraz łużyckich dóbr kultury. Wspomagać należy inicjatywy ukierunkowane na rewitalizację języka łużyckiego poprzez kształcenie w języku ojczystym.

Z 7.3 Zachować i pielęgnować należy dostrzegalne dziś jeszcze formy i struktury osadnicze pozostające pod wpływem słowiańskim lub łużyckim, a także łużyckie pomniki kultury.

Z 7.4 Gminy lub ich części, w których pielęgnowanie tradycji łużyckiej ma szczególne znaczenie, należy w ten sposób wspierać i promować przy rozwijaniu ruchu turystycznego, aby przyczyniały się one do kulturalnej wielopostaciowości regionu.

Z 7.5 Następujące łużyckie instytucje z kultury, sztuki i pielęgnacji miejscowej tradycji o znaczeniu regionalnym oraz ośrodki wspierania języka i kultury Łużyczan, Kultur jak również ruchu turystycznego winny być utrzymane lub rozbudowane:

- Dom Łużyczan z Ośrodkiem łużyckiej Informacyjno-Kulturalnej w Bautzen,
- Muzeum łużyckie w Bautzen,
- Niemiecko-łużycki Teatr Ludowy w Bautzen,
- Instytut łużycki z łużycką Biblioteką Centralną i łużyckim Archiwum Kulturalnym w Bautzen,
- Teatr „Sorbisches Nationalensemble” w Bautzen,
- Dom Domowina w Hoyerswerda,
- Młyn Krabat w Schwarzkollm,
- Dom Zejlera i Smolera w Lohsa,
- Nowy Folwark Krabat w Groß Särchen,
- łużyckie Centrum Kultury w Schleife,
- Dwór Njepila w Rohne,
- Dom Měrcína Nowaka w Nechern,
- Hala (Jednota) w Crostwitz,
- Miejsce pamięci im. Čišinskiego w Panschwitz-Kuckau,
- Ośrodek Społeczno-Kulturalny Miltitz „Am Krabat-Stein“,
- Centrum rodzinno-edukacyjne LIPA w Schmerlitz,
- Dom Kultury w Sollschwitz,
- Muzeum Szkolne „Korla Awgust Kocor“ w Wartha.